

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlitter sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Kedd, szeptember 29.

Mai számunk főbb közleményei:

Veséreltek: Szemet szemért, fogat fogért.
A román érseki szentszék a kultuszminisz-
ter ellen.
A színtársulat — Békés Gyulához.
Az aix-les-bains-i rablógyilkosság.
Héderváry a királynál.
A német udvar cáfol.
Színháznívítás előtt.
Dittlich ezredes a harmadéves katonákhoz.
Aradi atléták Temesváron.
Carolus búcsúja.
Tárcs: Stana. Irta: Knic M.
Csarnok: A vizsgálat. Irta: Seroo Matild.

Szemet szemért, fogat fogért.

Arad, szeptember 28.

A nagy invalidus sereg, mely kilenc hónap óta inkarnátus egykedvűséggel tűrte, hogy szíjjat hasítsanak a hátából: az országos szabadelvű párt, a test és vér nélkül való formátlan hustömög, végre kezébe kapta rozoga mordályát, és kiadta a jelszót:

— Szemet szemért, fogat fogért!

Megbízható helyről nyert értesülés szerint a szabadelvű párt fiatalabb tagjai elhatározták, hogy ezután ellenzéki oldalról jövő minden provokálást és rendzavarást hasonlóval fognak viszonzni, mert úgy érzik, hogy olyan idő jött el, amikor a parlamentben a nyers erő nagyobb hatalom a józan észnél.

Szép, szép ez a nagy kardköszörülés, de nem minden humor nélkül való, hogy

előbb el kellett pusztulni egy erős többségnek, sorra kellett bukni a kormányoknak, hitelét és tiszteletreméltóságát kellett elvesztenie a magyar törvényhozásnak, s csak azután nyitotta ki álmos szemét a szabadelvű párt, hogy talán már tenni is kellene valamit.

„Szemet szemért, fogat fogért” szól a harci riadó. Támaszuk kevés van rá, s csak apró jelenségekből tudunk jövődőt mondani, de mi úgy érezzük, hogy szabadelvű párton és ellenzéken egyaránt helyén fog maradni a szem is, a fog is.

A mult csütörtöki ülésen elérte tetőpontját az obstrukció. Barabás bárdolatlan közbeszólásai egyszerre észre térítették a függetlenségi párt higgadtabb elemeit, s előtérbe toldott a kérdés, vajjon hasznára lehet-e az országnak és magának a függetlenségi programnak az a párt, mely dinasztia ellenes tanokat hajít az utcára, és ellentéteket támaszt király és nemzet között?

E kérdésre tegnap nyilvános feleletet adott a függetlenségi párt elnöke. Kossuth Ferenc a maga álláspontját a következőkben körvonalozta:

Nem mindig az történik a csatában, amit én jónak látok.

Az én helyzetem olyan, hogy a nép milliói az én jóhiszeműségemben, előrelátásomban bíz; és hallgassak bár, azt hiszik, hogy a cselekvés az én megegyezésemmel, az én vezényletem alatt történik.

Ugy is van, a nagy nemzeti küzdelemben, mely közel egy év óta folyik, bár ennek mozzanataiban nem mindig érvényesült tanácsom, de eddig mindig bebizonyult, hogy gyarlóságom dacára igazam volt.

De hogy úgy legyen ezentúl és hogy én megmaradhassak a küzdő tábor élén, nem szerénytelenségből, de hazafiságból, nem önhittségből, de meggyőződésből s abból a jogból kifolyólag, hogy bárki, legyen bármily kicsiny, csak a maga tényeiért és elhatározásaiért kell, hogy viselje a felelősséget, meg kell követelnem a mostani nehéz időben, hogy az az irányzat érvényesüljön, amelyet helyesnek vélek én és helyesnek tart velem együtt a pártban sok régi, de-resfejű, kipróbált hazafi.

Eljöttnek vélem az időt rá, hogy ezt a nyilvánosság előtt megmondjam, minden előleges megbeszélés nélkül, mint saját énemnek egészen sajátos megnyilatkozását.

A nyilvánosság előtt mondom ezt el, mert az események a nyilvánosság előtt játszódhatnak le és komoly drámává változhat az a színjáték, amely a nemzet színpadjára került.

Az én határozott, rendithetlen meggyőződésem az, hogy a jelen nehéz helyzetben a nemzetnek nyugalomra, higgadt-ságra, megfontolásra van szüksége.

Hiszem, vallom, határozottan állítom, hogy az ellenkező a nemzet ügyének

Stana.

Irta: Knic M.

Lassan szállt fel a hold a csillagos égen és elárasztotta a tájat ezüstös fényével. De a fénye nem olyan halvány, mint nálunk; fénylőn ragyog a cipru-okra, az olajfákra, narancsfákra, amelyeknek a sötét zöldje élénken elválnak a fehér márványfalaktól.

Athenben vagyok és a gigási épület ott fenn a domb tetején, ahonnan egyenesen belátni a régi hellenvárosba, a szűk, piszkos utcák tömkelekébe egyrésztől s az előkelő villák és paloták kertjeibe, másrésztől... ez a gigási épület az Akropolis.

Épp az ilyen fénylő holdas éjeken lebűvölő a látványa e márványból való óriási műnek, e félig rombadott, vakítóan fehér csillogású oszlopsarnokoknak.

Az atheni ember jól tudja ezt, az idegenek meg elmondja minden vezető. Ritkán esik meg tehát, hogy ilyenkor ne legyen látogatója az Akropolisnak.

Önfeledten sétál itt ma is egy boldog emberpár. Remek két ember ez. A férfi sötét barna, a nő fehér, mint a cseresznye virága. Sűrű fekete fürtök környezik a nemes metszésű arcot, amelyben nagy, éjsötét szempár csillog.

Az égbetörő oszlopok árnyából lassan kijöttek a város felé hirtelen ereszkedő domb szélére és nézték a tengersok házat. Gyengéd sut-

ogásukat elnémitja az oly gyakran látott, de mindig újra elbűvölő kép.

Stana a szép montenegrói lány és Dimitrios a görög legény, sokáig nézi Athent...

Stana törli meg elsőnek a mély csendet. Tekintetével gyöngéden körülfogja kedvesének magas alakját és míg lemutat a kezével, izgatottan szól:

— Nézd ezt a pompát. Dimitrios! És meg tudod-e akkor érteni, hogy mégis vágyom néha a hazám fekete hegyei, az apám az anyám után... és...

Anélkül, hogy a mondatát befejezte volna halkan felzokogott.

Dimitrios bátor arcán árny vonult keresztül.

— Fejezd csak be a mondatot, szólít hevesen. Nikita után is vágyol, nem ezt akartad mondani?

Stana kicsinylő mosolylyal rázta meg a fejét. Sötét szemét emésző tűzzel szögezte Dimitriosra, úgy, hogy ez hangos ujongással magához szorította.

— Nikita? Megvetem őt, amióta téged láttalak, Dimitrios. Sohasem szerettem őt, csak téged. Csak az apám, a testvéreim parancsára lettem volna a felesége. Ekkor jöttél te és én az első perctől fogva szerettelek. Szívesen eljöttem veled, ott hagyva hazát, szülőket... örökre, szólít aztán halkabban. És én nagyon boldog vagyok a szerelmedben, de néha mégis eszembe jut a hazám és éjjel, amikor körültem pihen minden, akkor... sírnom kell... sírnom mint most.

Gyöngéd gondossággal Dimitrios megcirógatta forró orcáit. Csókok közt mondott ezer kedves dolgot neki és végre a könnyek árja klapadt s a sötét szempár újra mosolyog.

Dimitrios jól ismeri ezeket az órákat; tudja, mily honvágy emészti kedvesét. Azért is hozza el ide kedvesét oly szívesen, ahol könnyebben esik a feledés. De most már ez sem használ. A honvágyat mind nehezebben lehet elfojtani. Dimitrios mélyen felsóhajtva, a jövőre gondol. Mi lesz Stanával a lelkének ily örökös túsója közben? Nem kell-e tőnk-e mennie, ha nem tud felejtetni?

Ez a gondolat gyöttri még akkor is, amikor szorosan egymáshoz simulva hazafelé mennek.

Dimitrios gazdag görög kereskedő. Amikor keresztül utazott Albánián és Montenegrón, megismerkedett Stanával, aki egy szegény montenegrói földművelőnek volt a leánya és már az első találkozás döntött mindkettőjük sorsára. Stana szerette Dimitriust, bárha a szomszéd Nikitájának volt a jegyese és Dimitrios épp oly mértékben viszonzta a szerelmét.

Nikitáról s a Stana testvéreiről nem került több hír hozzájuk. Azok már rég elveszthették a nyomukat.

Bekövetkezett az, amitől Dimitrios tartott. Stana mind busabb lett. Ha kedvese vele volt, olyankor persze mintha elfelejtette volna a hazáját. Olyankor bájos és gyöngéd volt, mint egykor, amikor együtt lépték át Montenegró határát. De amikor Dimitrios hazajött, sokszor

*árt és a nemzet jövőjét kockára teszi . . .
ami az én hozzájárulásommal nem is fog
megtörténni!*

Kossuth emez félremagyarázhatatlan állásfoglalása valósággal lesújtó Barabás-ékra nézve. Erzik ezt a fővárosban minden pártárnyalatu politikai körök; s a képviselőház holnapi ülése már e hangulat jegyében fog lezajlani.

A nemzeti követelések körül ez idő szerint jelentékeny eredmények kinálkoznak.

Ha a király és a nemzet között támadt differenciák egy őszinte, becsületes békekötéssel érnek véget, akkor a most szerzett nemzeti engedményeken kívül lehet a reményünk arra, hogy az idő, a nem is egészen távol jövő, meg hozza követeléseink valamennyiét, s lesz magyar hadseregünk anélkül, hogy kockára tennénk érte mindent, ami becses, ami vérrel szerzett kincs nekünk a hadseregen kívül is.

De ha minden hidat leéget nemzet és korona között a gyűlölet lángja s a józan ész helyett a szenvedély hordja milliók előtt a vezérbotot: akkor úgy lehet nagyon hamar bealkonyodik felettünk; s kerüljön bár egy táborba minden magyar, évtizedek halálos küzdelmére lesz szükség megint, hogy eljuthassunk oda, ahol most vagyunk.

A román érseki szentszék a kultuszminiszter ellen.

(Román vallástanítás a magyar iskolákban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

A románok újra példáját adták, hogy a magyar állam legfőbb hatóságait mennyire veszik tekintetbe. A magyarországi görög keleti román egyház érseki szentszéke *Lereken megtagadta* Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter egy rendeletének teljesítését, olyan ügyben, a melynél ép a magyar államnyelv jogáról van szó. Szóval a románok legfőbb egyházi fóruma ad példát a legutolsó falusi dász-

kálnak, pópának is, a magyar nem dirigál, még ha miniszter is.

Megemlékeztünk annak idején Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratáról, a melyet az aradi görög keleti román szentszékhez intézett. A csabai Rudolf gimnáziumban és a temesvári állami tanítóképző intézetben az iskola-igazgatók kimondták, hogy az intézetben, a mint az természetes is, a vallás-oktatás nyelve csak magyar lehet. Ugy Csabán, mint Temesvárott a görög keleti román hitoktatók ennek nem tettek eleget, hanem kijelentették, hogy ők csak románul hajlandók a hitant előadni. Így is történt, az igazgatók azonban a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztették fel az ügyet, kérve az ő érélyes intézkedését. Wlassics erre az aradi görög keleti román szentszékhez, mint mindkét hitoktató felettes hatóságához irt le, felhiva a szentszéket, hogy mindkét hitoktatót a vallástannak magyar nyelven leendő előadására utasítsák.

Az aradi szentszék kibújt a válasz és az intézkedés alól, hanem kimondta, hogy miután elvi kérdéssről van szó, a miniszter leiratát döntés végett a nagyszebeni érseki szentszékhez terjeszti föl.

Az érsek-metropolitai szentszék, a mint értesülünk, most határozott a miniszter rendeletére vonatkozólag: kimondta, hogy a magyar középiskolákban is a görög keleti román hitoktatók a hittant csakis románul taníthatják. Szóval a szentszék egyenesen ellentétbe helyezkedik a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, és annak rendelete teljesítését egyenesen megtagadja.

A román lapok, mint a „fő-sovinisza” Wlassicsnak csufos kudarcát tárgyalják, a mely persze, a magyar nyelv kudarcát is jelenti. Kíváncsiak vagyunk, hogy a kormány szó nélkül hagyja az érseki szentszéknek ezt a hetvenkét határozatát, s tűrni fogja-e, hogy az állam által fenntartott középiskolákban románul tanítsanak. Vagy a vallás- és közoktatásügyi kormány kisebb valami, mint metropolitai konzisztórium, a melyet a hazafiságával dicsekedni szerető Metianu János érsek ur vezet?

TÁVIRATOK

Az olasz király és a pápa.

Páris, szept. 28. A helybeli politikai körökben sokat vitatott kérdés, hogy Lorenzelli pápai nuncius az olasz királynak és királynénak látogatása alkalmával milyen magatartást tanusítson, Rómából érkezett hírek szerint úgy látszik má szabályozva van. Az Aveniere d'Italia szerint a pápai nuncius, kinek már egy idő óta kívánsága volt Rómába menni, hogy az új pápának hódolatát mutathassa be, október 10-étől szabadságot fog kapni és az olasz királyi pár párisi tartózkodása idején távol lesz. Több hírlapi tudósító hiába fáradozott, hogy a nunciaturán megerősítést vagy cáfolatot szerezzen e hírre nézve.

Békétárgyalások a Balkánon.

Konstantinápoly, szeptember 28. Török adatok szerint a bolgár kormány tette meg az első lépéseket a kölcsönös megértés létrehozására, a midőn kérdést intézett a portához, hogy ha a macedón mozgalom megszűnne, a reformokat komolyan végrehajtanák-e és a bolgár kormány idevonatkozó tanácsait figyelembe vennék-e. A porta megadta beleegyezését, mire azután meg egyeztek arra nézve, hogy a porta Hilmi basa főfelügyelőhöz tanácsadó bizottságot oszt be, a melybe bolgár macedónokat is hívnak meg. Továbbá meg egyeztek az iránt, hogy a bolgár templomokat és iskolákat ismét megnyitják, a bolgár kivándorlókat visszaszállítják hazájukba, az elpusztított falvakat ismét felépítik, megszüntetik a leartóztatásokat, a letartóztatottakat szabadon bocsátják és utját veszik a csapatok és basibozukok zavargásainak. Evvel szemben megígéri a bolgár kormány, hogy megtesz minden tőle telhetőt, hogy megszüntesse a macedón mozgalmat. Bolgár részről ezek után török-bolgár bizottságot kértek és azt kívánták, hogy a bolgár kormány behathasson a bizottságba kerülő bolgár tagok megválasztására, a mit török részről megtagadtak. Végül az ezarkátusnak biztosították az ez irányban való befolyást, a mely azonban eddig avval nem élt. Miu.án a porta maga határozta meg a bizottság tagjait, meglepte Bulgáriát egy oly bizottság kiküldésével, a melybe az összes nemzetiségeket meghívta. Bulgária ez irányban már tett előterjesztéseket és azt kívánja, hogy legalább két bolgárt válaszszanak a bizottságba. A görögök is elégedetlenek, hogy csak egy gö-

latta, hogy Stana vörösre sirta a szemeit. Gyakran már messziről meghallotta a hangját, ilyenkor a legvágyteljesebb dalokat énekelte, amelyekkel a fekete hegyek fedelme maga ajándékozta meg a népet.

A fekete hegyek! Stana még csak egyszer vágyott látni a hazáját; csak messziről nézni a hegyek ormát. Különbön úgy jár, mint a szegény erdei madárka, amelyet aranyos kalitkába zárnak az emberek: megöli a vágy.

Dimitrius hiába igyekezett megvigasztalni felvidítani szenvedő kedvesét. Amint hátat fordított neki, az lehorgasztotta szép fejét. Az egykor gömbölyű orcák megnyultak, és a nagy szemek alatt sötét karikák látszottak, a melyek természetellenes nagyságban tüntették fel azokat.

Egy nap Dimitrius hiába várta hazaérkeztekor a megszokott köszöntést.

Stana eltűnt! Elvándorolt hazája bércei felé — mint ahogy a leveléből meglátta, — de nem sokára visszatér hozzá.

Dimitrius eleinte el sem akarta hinni a hírt. Jéghidegséget érzett a gondolatra, hogy Nikita találkozhatnék a leánnyal.

Már nem gondolkozhatott tovább. Stanát meg kellett mentenie, megvédenie, vagy vele együtt elveszni.

És még aznap utána ment. Ejjel-nappal utazott, amíg elérte Montenegró határát. De Stanának még csak a nyomát se lelte.

Ezt a honvágy s a Dimitriushoz való szerelme serkentette, hogy mielőbb visszatérhessen.

És végre fenn állt ama hegy csucsán, a honnan lenézhetett a szülőfalujába.

Kopáran, kietlenül nyúlt a bérce a magasba és szegénység tanyázott a falu kunyhóiban.

De Stana nem látott semmit a kietlenségből a szegénységből; ő csak a hazáját látta. Fénylő tekintettel fogta körül az egész képet és így ült — ült órákon át a sziklatömbön s nézte a hazáját.

És amikor végre elfordult, hogy visszatérjen Dimitriushoz, meglátott nem messzire egy montenegrói legényt, aki némán állt a fegyverére támaszkodva és gyűlöletteljes pillantásokat lövelt reá.

— Nikita!

Szinte öntudatlanul hebegték az elhalványodott ajkak ezt a nevet.

A legény gunyosan mosolygott. Lassan közeledett a rémülten hátráló leányhoz.

— Igen Nikita jött el, hogy megboszulja magát a rajt ejtett sérelmen.

Metsző hidegséggel mondta e szavakat. Stana az övébe nyúlt és kihuzta a törét, de Nikita már is megkapta és gonosz nevetésle ledobta azt az örvénybe.

Aztán felemelte fegyverét, hogy megboszulja magát.

A szörnyű veszedelem visszaadta a leánynak az egész bátorságát.

Rácsap a puskacsővére, a golyó beletéved a levegőbe és rettenetes küzdelem kezdődik; a küzdelem életre-halálra.

Kétségbeesésében Stanának óriási ereje van. Vas öleléssel fogja körül a legényt és leteperni igyekszik.

Csudásan szép e néma küzdelemben, amelytől az arca kipirul és teit formái feltűnnek.

De Nikita is tud ám küzdeni. Izmos karjaival úgy szorítja Stanát, hogy annak majd eláll a lélekzete és lassan, lépésről-lépésre a lejtő felé szorítja, amely meredeken ereszkedik le a szülőfalujába.

Stana felismeri a veszélyt. Kétségbeesetten feszíti neki a lábát a földnek és most hallatszik először a segélykiáltása.

— Dimitrius!

Nikita borzalmasan felkacag és most még vadabb a küdelmében.

De mi az?

— Stana! hangzik egész közről. És „Dimitrius”-t kiált Stana még egyszer, de most már ujongva, mert felismerte a hangját.

Vad szitokkal igyekszik Nikita Stanától megszabadulni, hogy a közeledő új ellenséghez forduljon.

De Stana erősen belé kapaszkodik: nem szabad puskáját elérnie, ez az egyetlen gondolata.

Dimitrius már egészen közel lehet; tisztán hallatszanak siető lépései. Most már feltűnik a magaslaton. Még csak néhány lépés és Stana meg van mentve.

Nikita látja ezt és rettentő düh fogja el. Fogát belemélyesztli a leány karjába.

Stana fájdalmas kiáltással hátra tántorodik. És mielőtt még védekezhetnék, egy újabb támadás ellen. Nikita átfogja és felemelte.

Dimitrius későn jött. A kezével belekap a levegőbe. Az örvényből még felhangzik hozzá Nikita borzalmas kacaja . . .

Megboszulta magát!

rög tagja van a bizottságnak, míg a románok elégedettek, mert egy *kucorománt* hívtak a bizottságba, mert ez által a kucoroman nemzetiiséget legelőször ismeri el a porta. Szaloniki, monasztiri és úszkübi konzuli jelentések szerint a bizottság tagjai mint a főfelügyelő segédei fognak szerepelni. Altalános az a vélemény, hogy a török bolgár entente csak akkor lesz eredményes, ha a kötelezettségeket mindkét részről megtartják. Különben a kölcsönös megértés eredménye csak felületes és átmeneti volna. Hir szerint a legközelebbi napokban történik a szerb és kucoromán nemzetiség hivatalos elismerése.

A békekongresszus bezárása.

Rouen, szept. 28. Tegnapelőtt délután tartották meg a nemzetközi békekongresszus záróülését. Az ülésen Troillot kereskedelemügyi miniszter elnökölt, a ki záróbeszédében kiemelte a *fegyveres béke* hátrányait és az *igazi béke* előnyeit az összes nemzetekre nézve.

A szintársulat — Békés Gyulához.

(Levél a lemondott titkárhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy Békés Gyula az aradi szintársulatnál viselt titkári állásáról lemondott, tudatván Zilahi Gyula szinigazgatóval, hogy csupán mint színész ohajt társulatánál működni. Az aradi szintársulat tagja most a következő levelet intézték Békés Gyulához:

Tekintetes Békés Gyula szinművész urnak
Makó.

Kedves Titkáruk! Mélyen tisztelt Kollegánk! Fájdalmas meglepetéssel olvastuk az aradi hírlapok mai számában, hogy színházi titkári állásodtól megválni szándékozol, mivel azt igen terhesnek találod és hogy ez állással járó kötelezettségeid és a súlyos felelősségek terhe, aggasztólag hatnak emberi és művészi érzékeidre. Bármennyire is méltányoljuk álláspontodat és bármennyire távol állunk is a színházi adminisztráció beleavatkozásától, mégis a kollegiális viszony, a mely bennünket hozzád fűz, arra kényszerít, hogy téged a kérdéses dologban szándékodtól való elállásra bírjunk, illetve hogy titkári pozíciódban teljesen megerősödve ujjólag üdvözölhessünk.

Hozzád intézett kérelmünket azzal tudjuk indokolni, mert személyesen előadott érveid arról győzték meg bennünket, hogy kellemetlen feltevések és tiszta önértéket sujtó aggályos gondolatok szállták meg lelkedet, melyek talán szétrombolhatják azt az erős kapcsolatot, ami igaz becsülésünkkel, ragaszkodásunkkal és tiszta kollegiális szeretetünkkel szívedhez volt forrva.

Mélyen tisztelt Barátunk! Nem akarunk kutatni feltevéseidben, gondolataidban, azonban ha csakugyan ilyen képzelődések ingattak, vagy tántorítottak meg egy pillanatra is titkári minőségedben; szívünkbeli kérünk, oszlassd el gyorsan ez irányban tett homályos feltevéseidet és kételyeidet, mert meglehetsz győződve, hogy éppen úgy titkári, mint kollegiális ténykedéseidben mindenkor nagyra becsültünk, sorunkat nyugodt lélekkel és teljes bizalommal tettük le kezeidbe és soha egy pillanatra sem aludt ki szívünkbeli az a lángoló szikra, mely a te igazságszeretetedet előtűnt mindig megvilágította és melyre a kételyek fátolya egy percre sem borult. Meggyőződéssel ugyanezt állíthatjuk Zilahi Gyula szinigazgatónkra is, akit ugyanilyen tiszta érzetű láncolat fűz hozzád, aki jobb kezét veszítené el benned, mert nehéz sorsában és megpróbáltatásaiban te vagy egyedüli támasza és vigasza.

Ezeknek előre bocsátása és megokolása után — ha bár elismerjük az állásoddal járó terheket és kellemetlen feladataidat — ismételten kérünk szívünkbeli maradj meg továbbra is a mi kedves titkárukunknak és egy percre sem aggasszon téged az a gondolat, hogy az állásoddal járó bajok művészi kvalitásaid rovására vannak, mert nekünk, igazgatóknak, a sajtónak és a nagy közönségnek éppen oly szere-

tetreméltó és nagy tudású művésznünk leszel, mint a milyen korrekt és kuláns titkárukunknak ismertünk eddig és a jövőben is.

Fontold meg jól elhatározásodat és gondoldj arra, hogy e holt betűk itt a papiroson élő emberek és jó kollegák ohaját és érzéseit tolmácsolják akiket igaz szeretet fűz hozzád és akik a jövőben is szívük egész melegeivel és megtörhetetlen bizalommal helyezik sorsukat a te gazságos kezeidbe.

Tarts meg bennünket továbbra is nemes indulatodba és kérelmünk teljesítésével tedd boldoggá igazgatódat és szerető pályatársaidat. „A kötelesség teljesítése soha sem nehéz az őszinte akaratnak!”

Kelt Makó, 1903. szept. 27-én.

Szabó László, Abay Gyula, Ungváry Vilmos és neje, Sarkady Aladár, Réthy István, Orbán Árpád, Szabó Dénes és neje, Könyves Jenő, Polgár Sándor, Bónis Lajos, Marházy Miklós, Győre Alajos, Borsody József, Füredy József, E. Keleti Márton, Juhász Sándor, Békéssy Gyula, Bejczy György, Szabó Sándor.

A társulat műszaki személyzete hasonló tartalmu levelet intézett Békéshez. Ez a második levél így szól:

Tekintetes Békés Gyula titkár urnak.

Mi, a színháznak egyszerű munkásai megtudva, hogy a titkár ur itt akarja hagyni az állását, azért mert sok valótlán állításokkal gyanúsították, nem mulasztjuk el azért igazi sajnálatunkat kifejezni és ha csak lehet arra kérni t. Békés urat, hogy maradjon továbbra is a mi szeretett titkáruk, azt mondja a példa szó: aki téged követ dob, dob vissza kenyérrel. Ne adjon a titkár ur semmit azokra a mende-mondákra, mert az úgy sem igaz, hanem felejtse el az igaztalan bánaimakat és legyen tovább is a mi szeretett igazságos titkáruk, melylyel maradunk igaz tisztelettel:

Ködbaum Károly díszmester, Golomety János, Fazekas János, Dormán József, Mikla Péter, Markó István, Kovács Ferenc díszítők, Kley Lajos fővilágosító.

A berlini udvar cáfol.

(Eitel Frigyes nem tanul magyarul)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 28.

Az apróságok rovatába való lenne ez a dolog, ha olyan merészen kiszínezett tervek, országot bontó kalandos kombinációk nem kapcsolódnak hozzá. A ki ezekről suttogni hallott, az tudja csak az igazi jelentőségét annak: a német császár fia nem tanul magyarul.

A következő érdekes távirat szól erről:

A *Kölnische Zeitung* a legilletékesebb helyről szerzett értesülés alapján megcáfolja azon, Magyarországon szélteben elterjedt hirt, hogy a német császári hercegek magyarul tanulnak.

A magyar nyelv — teszi hozzá az említett lap — kétségen kívül igen szép és a tanulásra is érdemes; de a német hercegek idejét praktikusabb tanulmányok foglalják le.

A mikor híre ment, hogy a német császári hercegek magyarul tanulnak, és hogy ennek nyomán a porosz főrangú körökben is mind jobban divattá válik a magyar ikes és iktelen igék magolása: a „beavatottak” azt suttogták, hogy ennek fontos, igen fontos oka van. Vilmos császár, a világhódító, azt tervezi, hogy mindenik fiának egy európai trónt juttat. A magyar trónt másodszülött fiának, a trónörökös öccsének, Eitel Frigyes hercegnek szánta. A herceget, a ki különben ez évi július 7-én fogja betölteni huszadik évét, e hírek szerint már magyar királynak nevelik: ezért tanulnak a német császári hercegek, különösen Eitel Fritz, magyarul. Hogy mi módon fogja ültetni Vilmos császár Eitel Fritzt a magyar trónra, arról nem igen tudtak. De Eitel Fritz

király jelöltségének híre egyre terjedt. A német császár *baranyai vadászatait* is ezzel hozták kapcsolatba. Ugy mondták, hogy az ellenzéki képviselők egy csoportja máris összeköttetésben áll a német császár megbízottalval, hogy Eitel Frigyes nek ügyet előkészítsék.

Nemcsak Magyarországon, hanem a német földön is gyökeret vertek ezek a hírek. Nehány magyar embertől, akik mostanában Berlinben voltak, diskurzus közben azt kérdezte néhány porosz:

— *Is' wahr, ihr wollt's den Eitel Fritz zum König?* . . .

Nincs kizárva, hogy az ily hírek, ha a legfelsőbb körökig elterjedtek, Vilmos császárt is kényes helyzetbe hozták szövetségesével, Ferenc Józseffel szemben. Valamire mégis mutat, hogy most már — nyilván a berlini udvar sugalmazására — szükségesnek látták megcáfolni az első hirt, amely alapja volt a többi messzire nyúlt regényes kombinációknak. Nem igaz, hogy a hercegek magyarul tanulnak.

A *Kölnische Zeitung* igen udvarias és szeretetreméltó velünk szemben, amikor azt mondja, hogy „a magyar nyelv kétségtelenül igen szép, és tanulásra érdemes”, de hozzáfeszi, hogy megtanulásának a hercegekre praktikus értéke nincsen. Ertsd: mivel egyikük se aspirál a magyar trónra.

És ettől fogva Magyarországon senki se fog érdeklődni az ifjabbik német császári herceg, Eitel Fritz iránt.

Az aix-les-bains-i rablógyilkosság.

(A megölt kokott.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Megemlékeztünk arról a titokzatos, szörnyű rablógyilkosságról, amelyet a franciaországi Aix-les-Bains fürdőhelyen követtek el és amelynek áldozata Páris egyik leghíresebb félvilági hölgye. Az újabb részletekről ezeket írják:

Aix-les-Bains vizsgálóbírósa, a lázas gyorsasággal folytatja a nyomozást abban a díszes villában, ahol Fougère Eugéniet és a komornáját ismeretlen tettesek meggyilkolták. Pontosan felvették az összes helyszíni adatokat, amelyek alapján nem nehéz a gyilkosság lefolyását megállapítani. Azonban a gyilkosokat mindedig még sejtetni nem lehet. Egy pékinas azt vallotta a vizsgálóbírónak, hogy azon éjszakán három gyanus alakot látott a ház előtt. Gróf B. pedig, aki Eugénie Fougéret esti 10 órakor hazakísérte, emlékszik, hogy fűtőt hallott az utcán, ami valószínűleg jeladás volt. A vizsgálat azt is megállapította, hogy két bandita már el volt rejtve a fürdőszobában, amikor a hölgyek hazajöttek. A harmadik pedig bizonyosan az őrtálló volt künn, aki fűttenéssel adott jelt, amikor a hölgyek hazaértek. Hajnali 3 órakor, tehát a gyilkosság végrehajtása után, három férfi kocsit bérelt a nyaraló közelében és a vasutállomáshoz vitette magát. Ennek a kocsinak a számát még nem lehetett felderíteni, sőt azt sem lehet tudni, hogy minő kocsi volt az. Azokat a köteleket és törülközőket, a melyekkel a két nőt megfojtották, a fürdőszobából vették.

E hó 22-én délután 5 órakor temették el a dráma áldozatait. A temetés maga igen érdekes volt. Minthogy rokonok nem voltak jelen, a meggyilkolt kokotte fodrásza vezette a gyászmenetet. Utána sűrű rajban a félvilág hölgyei, Fougère Eugénie egykori barátnői gyászban vagy tarka ruhában követték a koporsót, amely telistele volt virágokkal, koszorúkkal. Az aix-les-bainsi polgármester is ott volt a gyászmenetben a helyettes polgármesterrel együtt. A

részvét oly nagy a szerencsétlen áldozatok iránt, hogy máris tekintélyes összeget gyűjtöttek a komorna gyermeke részére.

Nagyon érdekes leltárt vettek fel a megölt kokotte leveleiről. Sok százra megy ezeknek a száma, jórészt szerelmes, részben pedig barátok levelei, mely utóbbiak a legtöbbje — kölcsönkérő sorok. A szerelmes levelek aláírásából látható, hogy minő nagy „klientúrája” volt Nininek. Voltak a barátai közt diplomaták, gazdag kereskedők, feltűnően sok orosz főúr és tiszt. Igen jellemzők a számlák gyűjteménye is, amelyekből kitűnik, hogy évek során Fougère Eugénie jóval többet költött el egy millió koronánál.

MULATSÁGOK.

(=) Az újszentannai ifjuság German István vendéglőjében sikerült táncmulatságot rendezett, melyben a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Bodor Ferenecé (F. Varsánd), Bleicziffer Jánosné, öz. Eich Jánosné, Gross Sándorné, Hütnér Ferenecé, Hillier Jakabné, Jäger Antalné, Kálló Béláné, Kernerné, öz. Lesetárné, Martin Miklósné (Világos), Szeiler Antalné, Takács Józsefné, Zimmermann Károlyné.

Leányok: Bodor Irén (F. Varsánd), Bleicziffer Katica, Csoma Margit (Buttyó), Eich Mariska, Hütnér Vilma, Horn Lencsi, Hillier Irma, Kiss Mariska, (Versec), Kerner Anna, Lesetár nőv., Martin Mari (Világos), Maurer Róza, Rencz Katica, Rább Anna, Sipper Erzsike (Kis Jecsa), Szeiler Anna, Takács Róza, Zimmermann Róza és Lencsi, Zimmermann Anna stb.

Héderváry a királynál.

A Ház újabb ülése előtt.

(A kabinetalakítás nehézségei. — A katonai program. — A szabadelvű párt értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 28.

A válságban még ma sem történt semmi döntő fordulat. Héderváry gróf miniszterelnök, aki vasárnap a királynál volt kihallgatáson, ma kijelentette, hogy eddig még sem kormány nincs, sem a katonai program nem kész. Hogy mi fog történni, az a legközelebbi napokban elvállik.

Annyi bizonyos, hogy a miniszterelnök szerdán, illetve még kedden este Bécsbe megy, hogy az orosz cár látogatása alkalmából a magyar kormányt képviselje. Valószínű, hogy ezen idő alatt az új kormány kinevezését is kieszközli ő felségénél.

A képviselőház holnap újra ülést tart, amely ugyan érdekességekben nem fog szükkölni, de azért a csütörtöki viharok előreláthatóan nem fognak benne ismétlődni. Az ülésen Barabás Béla dr. napirend előtt nyilatkozni fog multkori nagy recenzust keltett főlshólasáról, Andrassy Gyula gróf előterjeszti a szabadelvű pártnak a chlopy-i hadiparancsra vonatkozólag hozott határozatát; Bakonyi Samu pedig a függetlenségi párt álláspontját fejti ki.

A szabadelvűpárt ma este újra értekezletet tartott, a melyen kilenc tagu bizottságot küldött ki a párt katonai programjának megállapítására. Az értekezleten többen kíváncsúnak tartották, hogy a miniszterelnök nyilatkozzék Körber ismeretes kijelentéseiről, de utóbb a miniszterelnökre bizzák, hogy mikor kívánja ezt megtenni.

Legújabb távirataink ezek:

A miniszterelnök a királynál.

Héderváry gróf miniszterelnök vasárnap hajnalban váratlanul Bécsbe utazott és a király délelőtt tizenegy órakor magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök egy óra hosszat időzött ő felségénél és jelentést tett a kabinet újjáalakításában való fáradozásának eredményéről. A három órai vonattal vissza is utazott Budapestre, a hova este hét órakor érkezett meg és a pályaudvarból egyenesen a miniszterelnöki palotába hajtatott. Nemsokára megérkezése után fölkereste Lukács pénzügyminiszter, a ki a szabadelvű pártkörben kapta meg a miniszterelnök értesítését megérkezéséről. A két miniszter hosszabb ideig értekezett, azután Héderváry gróf a Nemzeti Kaszinóba ment, ahol egy politikai kérdésére ennyit mondott:

— Kabinet még nincs és program sincs.

Héderváry gróf szerdán, e hónap 30-án, a cár látogatása alkalmával ismét Bécsbe megy s valószínűleg akkor tesz előterjesztést a kabinet megalakulása dolgában. A miniszterelnök vasárnapi utazásának kapcsán felhivatalosan azt is jelentik, hogy a királynak Budapestre való utazása dolgában eddig még nem történt rendelkezés.

A miniszterelnök kihallgatása, mint értesülünk, tisztán a katonai programnak volt szentelve, mert a kabinet mindegyikéig nincs megalakítva. Azok, akiknek alkalmuk volt a miniszterelnökkel visszaérkezése után beszélni, azt állítják, hogy a válság megoldása október elejére várható, de Khuennek — ezen hír szerint — egyéb hivatása nincsen, mint hogy előkészítse a programot az utódjának.

Körber és Héderváry.

Az E-s-nak jelentik Bécsből: Körber miniszterelnök vasárnap a Hofburgban történt kihallgatása után több politikussal beszélgetett és nem titkolta, hogy gróf Khuen-Héderváry, aki előtte volt ő felségénél, a Reichsrathban minap elhangzott kormányelnöki beszéd miatt a magyar pártokkal szemben kényelmetlenül érzi magát. Ez — így beszél — az audiencián is szóba került s ámbár arról, amint ő felsége a magyar miniszterelnökkel négyszemközt beszélt, természetesen biztosat tudni nem lehet, de jól értesült politikai körökben elterjedt hírek szerint a korona ismét Körbernek adott igazat s őt dezavualni nem hajlandó.

Gróf Khuen-Héderváry, így szólnak ezek az értesülések, nem apprehenzíve szolt Körber beszédéről s annak tartalmát egyénileg sérelmesnek nem tartotta, csupán referált arról, hogy ez a beszéd a mostani amugy is zilált viszonyok közt a magyar pártok érzékenységét növelte és ennek kapcsán kifejezést adott annak az aggodalmának, hogy e beszéd hatása az ő megoldási kísérleteit hátrányosan befolyásolhatná.

Ezzel szemben Körber kijelentette, hogy amit ő a Reichsrathban a hadsereg egysége érdekében és az azt megbontó törekvések ellensúlyozására (!) mondott, az mind a császár intenciójának felelt meg, az szerinte nem beavatkozás Magyarország belső ügyébe s annak minden szavát neki, mint a qualizmus egyik hivatott megvédőjének joga, sőt az adott helyzetben kötelessége volt elmondani.

Ő felsége — szolt tovább ez az információ — Körber felfogását tökéletesen osztja s így a magyar miniszterelnöknek aligha lesz módjában olyan kijelentést tenni, vagy a kormány

lapjaiban tétetni, a mely Körber miniszterelnök állásfoglalását akár csak gyöngítse is.

A mi pedig Khuen-Héderváry kísérletének egyéb részleteit illeti, bécsi irányadó körökben a mai kihallgatás után is meg vannak győződve arról, hogy a magyar szabadelvű párt a koronának a minapi kéziratban ismételtlen kifejezésre jutott intenciót a katonai kérdésekben vállalni fogja, s ha egy Khuen-kormány katonai programot ad, az eddig ismeretes koncessziók mértékét túl nem fogja haladni. Eziránt, hír szerint, a jövőbeni kabinet tagjai közt ugyan még nincs meg egészen a megegyezés, s gróf Khuen-Héderváry vasárnap ittléte alkalmával nyilván az ezirányban fölmerült akadályok is diskutáltattak, de hogy mik ezek az akadályok és mennyiben segítettek rajtuk, arról biztosat nem tudnak.

A képviselőházban.

A képviselőházban ma igen sok képviselő gyült egybe. Apponyi Albert gróf házelnök kevéssel 10 óra előtt érkezett meg és mindjárt ezután Wekerle Sándort fogadta, a ki közel másfél óráig tanácskozott Apponyival. Ezután Barabás Béla ment be Apponyihoz, a kinek előadta, hogy a királysértés dolgában a holnapi ülésen a napirend előtt nyilatkozni akar: ki fogja magyarázni a szavait.

Apponyit ezután Szentiványi Arpád, Ivánka Oszkár, Bolgár Ferenc, Sággy Gyula és Bernáth Béla, a volt nemzeti párt tagjai keresték fel és hosszabban tanácskoztak a megállapítandó katonai program felett és arról is, hogy kiket küldjenek ki a ma megalakítandó bizottságba.

Barabás holnapi nyilatkozata után többen nyilatkozni fognak és visszavonják Barabás ellen ejtett sértéseket. Andrassy Tivadar gróf és Perczel Dezső azonban fegyveres elégtételt is adnak Barabásnak.

Mit akart mondani Barabás?

A képviselőház legutóbbi viharos ülése még mindig beszéd tárgyát képezi a képviselők között. Főleg pedig Barabás Béla közbeszólása maradt aktuális, melynek reperációját a holnapi ülés számára tartották fenn.

A csütörtöki ülésen, mint emlékeztetes, Barabás mindjárt kiakarta magyarázni szavait, de a fölzudult megbotránkozás nem engedte szóhoz jutni.

Azóta sokféleképen találgatták, hogy voltaképpen milyen kielégítő magyarázatot adhatott volna Barabás egy olyan közbeszólás után, mely így hangzott:

— Nem hiszünk a királyi szónak.

Módunkban van erre nézve fölvilágosítást adni olyan képviselőktől nyert információ nyomán, kik a csütörtöki viharban Barabás közvetlen szomszédságában tartózkodtak, s a magyarázat tartalmát, melyet a Háznak adni szándékozott, ismerték.

Barabás, a nevezett forrás szerint, ha szóhoz jutni engedik, nem tett volna egyebet, csupán megtoldotta volna közbeszólását néhány szóval. Így:

— Nem hiszünk a királyi szónak, ha egy Körber és Khuen-Héderváry után adják tovább.

Ez a megtoldás mindenestre gyengítette volna a közbeszólás sértő erejét.

A holnapi ülés.

Oriási érdeklődéssel tekint a politikai világ és a nagyközönség a képviselőház holnapi ülése elé. A kormány holnapra

várt bemutatkozásából ugyan semmi sem lett, de az ülés hangja, a pártok hangulata jelentőséggel bír a közel jövő eseményeire.

Az ülés elején előreláthatólag *Barabás* Béla szól, aki napirend előtti felszólalásában megmagyarázza, hogy értette azt a kijelentését:

— Nem hiszünk a királynak!

Barabás elmondja, hogy a hadiparancs magyarázata egészen más volt a *Körber* és más a *Khuen* tolmácsolásában. Vagy az egyik, vagy a másik kommentár valótlan. S miután neki sok oka van arra, hogy inkább *Körber* magyarázatát vegye hitelesnek, ezért kiáltotta oda a miniszterelnöknek, hogy nem hiszi neki azt a kijelentését, hogy a király mélyen sajnálja, hogy félremagyarázták. *Barabás* készségesen kijelenti, hogy azzal nem akarta a királyt sérteni s teljesen távol állott tőle a tiszteltetlen célzat.

A holnapi ülésen különben a függetlenségi párt álláspontját Kossuth Ferenc helyett valószínűleg *Bakonyi* Samu fogja kifejteni. A függetlenségi párt követelni fogja, hogy a Ház állandóan tartson ülést, de a többség előreláthatóan úgy fog határozni, hogy az új kormány megalakulásáig ülések tartására nincs szükség.

A függetlenségi párt vezetősége mindent elkövetett, hogy a holnapi ülésen a legutóbbi botrányok ne ismétlődjenek, hanem az ülés nyugodt, méltóságteljes lefolyású legyen.

Az új kormány.

A Magyarország a következőket jelenti: *Héderváry* gróf bécsi útja nemcsak a kabinet megalakítását nem segítette elő, de a katonai program megállapítását illetőleg se járt kedvező eredménnyel. A végleges kabinet még mindig nem alakult meg. *Héderváry szerdai bécsi útja* és a szabadelvű párt keddi értekezlete döntő fontosságú lesz e tekintetben. Ha *Héderváry* szándéka szerint valósul a dolog, a hivatalos lap szombati száma fogja közölni az új kormány kinevezését.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Az országgyűlési szabadelvű párt ma este hat órakor *Podmaniczky* Frigyes elnöklésével ülést tartott, amelynek tárgya a párt katonai programjának megállapítása volt.

Ivánka Oszkár az ülés megnyitása után megindokolja az ülés összehívását. Az ülés célja a párt katonai programjának megállapítása; miután azonban ily plénumban természetesen programot nem lehet megállapítani, ajánlja, hogy bizottságot válasszanak, amely a párt ezen programját kidolgozza és a kész elaborátumot a párt újabb értekezlete elé terjeszti.

Az előterjesztést elfogadták, és a kilenc tagú bizottság választására az ülést felfüggesztették. A bizottság tagjaivá *Andrássy* Gyula gróf, *Apponyi* Albert gróf, *Bolgár* Ferenc, *Hieronimi* Károly, *Hódossy* Imre, *Josipovich* Imre, *Münnich* Aurél, *Szell* Kálmán és *Tisza* István gróf választottak.

Ivánka Oszkár kíváncsún tartja, hogy a bizottság munkálatait mielőbb fejezze be.

Szentiványi Árpád: Arra való tekintettel, hogy az ellenzék mindent elkövetett, hogy kint a vidéken az elégedetlenséget szítsa...

Egy hang: Az anarkiát!

Szentiványi: ... kíváncsún tartja ő is, hogy a bizottság munkálatai minél előbb előterjesztessenek.

Gorove László ugyanily értelemben szól.

Apponyi Albert gróf: A pártnak a chlopy-i hadparancs ügyében hozott határozata igen jó hatást tett. Kíváncsún tartaná, hogy ez a határozat a Házban is előterjesztessék, tekintet nélkül arra, hogy határozat-hozatal tárgya lehet-e vagy sem, azért, hogy a Ház irományai között annak nyoma legyen. Indítványozza, hogy *Andrássy* Gyula gróf, a ki a szabadelvű pártban az előterjesztést tette, bizassék meg, hogy a határozati javaslatot a képviselőház ülésén is terjeszse elő, a melynek alapján a Ház a miniszterelnöknek a korona nevében tett nyilatkozatait tudomásul veszi, és ennek folytán az ügy további tárgyalását szükségesnek nem tartja.

A párt a határozatot elfogadta és ki mondta, hogy a határozati javaslatot *Andrássy* Gyula gróf, akadályoztatása esetén pedig *Hódossy* Imre a holnapi ülés elé fogja terjeszteni.

Sándor Pál szóba hozza *Körber* dr. osztrák miniszterelnöknek Magyarországra nézve tett kijelentéseit és kéri a miniszterelnököt, hogy nem kíván-e azokra nézve nyilatkozni.

Khuen *Héderváry* Károly gróf miniszterelnök: Ugy véii, hogy a pártnak már a múlt ülés alkalmával elfoglalt álláspontja szerint a kormány megalakulása előtt nincs helye semmiféle politikai diskusszióknak. A kérdés tehát hatálytalan.

Sándor Pál ismétli kérdését, mert az ügy igen fontos arra, hogy a párt abban állást foglaljon.

Hieronimi Károly: Egyedül Magyarország miniszterelnökét tartja illetékesnek arra, hogy *Körber* beszédének Magyarországra vonatkozó kijelentéseit rektifikálja. O rá kell bízni, hogy alkalmas időben és formában ezt tegye meg. Kéri a miniszterelnököt, hogy a holnapi ülésen kíván-e erről nyilatkozni.

Khuen-Héderváry Károly: Ez attól függ, hogy milyen formában fog ez az ügy a Ház előtt előterjesztetni.

Ivánka Oszkár: Szükségesnek tartja, hogy ne várják az ellenzékétől az impulzust, hanem a nélkül is megtörténjék minden, a mi a kedélyek lecsillapítására alkalmas.

Szentiványi Árpád hasonló értelemben nyilatkozik.

Khuen-Héderváry Károly: A holnapi ülés nem rendes természetű. Napirendje sincs. A pártnak erre vonatkozólag az a fölfogása, hogy az ellenzék által szóba hozott tárgyakat ne vegye érdemleges tárgyalás alá. Ezt az elvet nem szeretné megbontva látni. Kéri, hogy bízzék meg a párt benne, hogy a mikor az ország jogainak megvédéséről van szó, tudni fogja kötelességét.

Sághy Gyula és *Hieronimi* Károly mindenben osztják a miniszterelnök álláspontját.

Tisza István gróf kifejti, hogy nincs a szabadelvű pártnak tagja, aki *Körber* dr.-nak az osztrák *Reichsrath*-ban kifejezésre jutott álláspontját helyesnek tartaná. A holnapi ülést — folytatja — ellenzéki képviselők hívták össze. Ha az ellenzék oly nagy horderejűnek tartotta volna ezt a kérdést, akkor az összehívás okai között is felsorolta volna. Ez azonban nem történt. Az osztrák miniszterelnök nyilatkozata nem képez oly nemzeti sérelmet, amely ellen rendkívüli eszközökkel kellene védekezni. Azt hiszi, hogy az ellenzéki fölfogások nemcsak alkalmas, de szükségét is fognak adni, hogy a legilletékesebb helyről helytelenítsék *Körber* dr. szavait.

Ivánka Oszkár indítványozza, hogy a párt egyik tagja, például az alelnök szólaljon föl a holnapi ülésen, napirend előtt, a mire a miniszterelnök válaszolna.

Hódossy Imre azt hangoztatja, hogy a miniszterelnök belátására kell bízni, hogy mikor tartja alkalmasnak az időt és körülményeket a nyilatkozat-tételre.

Sándor Pál: Megnyugszik abban, hogy a miniszterelnök akkor nyilatkozzék, a mikor jó-nak fogja látni.

Ezzel az értekezlet véget ért.

A függetlenségi párt Apponyi ellen.

Ertekezletet tartott ma este a függetlenségi és negyvennyolcas párt is. *Ittrend-kivül erős hangon* ítélték el *Apponyi* Albert gróf elnöknek az ellenzékkel szemben elkövetett eljárását, hogy a képviselőház legutóbbi ülésén a szabadelvű párt részéről a függetlenségi párttal szemben elhangzott sértéseket nem torolta meg. Elhatározták, hogy a legélesebben szóvá teszik holnap ezt az ügyet, ha nem teszi *Apponyi* jóvá.

Tóth János bejelenti, hogy *Apponyi* — mint őt erről értesítette — mindazokat rendre fogja utasítani, kik a múlt ülés folyamán sértést követtek el.

Elhatározta az értekezlet, hogy a holnapi ülésen több szónok indítványozni fogja *Körber* Magyarország alkotmányát sértő beszédének visszautasítását. *Bakonyi* Samu pedig szóba fogja hozni a harmadéves katonák benntartásának ügyét.

Az osztrák parlamentek.

Bécsből táviratozzák:

Az osztrák *Urakháza* ma tárgyalta a *Reichsrath* által már elfogadott újonc javaslatot. *Lichtenstein* Alfréd herceg, *Auersperg* herceg és mások a hadsereg egysége mellett beszéltek.

A *Reichsrath* mai ülésén az inségjavaslatokat és az interpellációkat tárgyalták.

Bianchini megsürgette a honvédelmi minisztert a horvátországi zavargások ügyében tett interpellációjára nézve és e közben heves támadást intézett *Héderváry*, mint a volt bán ellen.

A beszédet horvátul kezdte, majd németül folytatta.

— *Héderváry* — ugymond — általános bámulatra lett miniszterelnök Magyarországon; Zsarnok rendszere azonban Horvátországban tovább tart. Az elmúlt hónapban ismét vér folyt Horvátországban. A közös hadsereg még mindig a brutális magyarságnak szolgálatába áll a horvátok ellen. Hogy hevüljenek a horvátok oly hadseregért, a mely csak eszköz ellenségeink kezében. Az ártatlan vér, a melyet a közös hadsereg Horvátországban kiontott, bosszuért kiált az égre. Bárhogy is bangozzék a *Landwehr*-miniszter válasza, a horvátok minden bizalmukat elvesztették a közös hadsereg iránt.

Válasz Héderváry rendeletére.

A miniszterelnök, a mint megírtuk, szombaton rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben tudatta azokkal, hogy az adószedés megtagadása iránt hozott határozatokat meg fogja semmisíteni. Most erre a rendeletre is megtörtént már egy vármegye tiltakozása, még pedig meglehetősen erélyes formában.

Egerből táviratozzák: Heves vármegye törvényhatósága ma tartott évnegyedes közgyűlésén érvénytelennek nyilvánította a belügyminiszternek szombaton az exlex-adózás tárgyában kiadott

rendeletét. Ezenk vita után a közgyűlés 101 szavazattal 12 ellen kimondta, hogy a megye összes városaiban és községeiben megtiltja az adók beszedését. A meg nem ajánlott ujoncok önkéntes toborzásához a megye segédkezett nem nyújt. Végül kimondták, hogy a képviselőházhoz az alkotmány sérelme ügyében sürgős feliratot intézzen.

A három éves katonák érdekében.

Makó város képviselőtestülete, a mint megírtuk, e hó 26-án tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangú határozattal kimondotta, hogy mindaddig, míg az állami adók a törvényhozás által megszavazva nem lesznek, addig semmiféle állami adót nem szed be és egyben utasította a városi adóhivatalt, hogy az önként fizetett állami adók és illetékek elfogadását megtagadják.

Mint hogy az előző közgyűlés a három évet kiszolgált katonák szabadságolása érdekében határozatot nem hozott, 52 képviselő újabb rendkívüli közgyűlés egybehívása iránt tette meg a szükséges lépéseket a polgármesteri hivatalnál. Többen pedig népgyűlésen is kifejezésre akarták juttatni tiltakozásukat; ezért vasárnap délelőttre népgyűlést hívtak össze.

A népgyűlésre több ezer ember gyűlt össze a városi székház udvarán. A népgyűlést Elek Lajos nyitotta meg. Majd a népgyűlés elnökeül megválasztották Tokár Andor nagyiparost, ki felkérte a népgyűlés első szónokát: dr. Ormos Edét beszédének elmondására.

Ormos Ede dr. hangoztatta, hogy a mai nehéz viszonyok közt a nemzetnek kell sorompóba lépni a törvénytelenségekkel szemben. Meg kell tagadni a vér- és pénzáldozatot. A mai bajok kútfejűl az általános, titkos választási jogok hiányát nevezte meg. Ezért indítványozta, hogy a népgyűlés a választási jog kiterjesztése tárgyában is intézzon feliratot a törvényhozáshoz.

A második szónok Jód Ferenc volt, ki hosszasan beszélt a mai politikai viszonyokról. Végül a három évet kiszolgált katonák szabadságolása érdekében tett indítványt.

Az elhangzott beszédek után a népgyűlés egyhangú határozattal kimondotta, hogy az exlex ideje alatt sem pénz-, sem veradót be nem szolgáltat, továbbá, hogy az általános titkos választási jognak törvénybe iktatása, valamint a három évet kiszolgált katonák szabadságolása iránt feliratot intéz a törvényhozáshoz.

Makó városának mai közgyűlésén is a három évet kiszolgált katonák szabadságolása érdekében felterjesztendő feliratról volt szó.

A közgyűlés egyhangúlag kimondotta, hogy sürgős felterjesztést intéz a három évet kiszolgált katonák szabadságolása iránt.

Oszták gazdák a különválás mellett.

Bécsből táviratozzák: Az alsó-ausztriai mezőgazdák szövetségének közgyűlése, melyen több tartománygyűlési képviselő, valamint a gazdasági érdekeket kereskedelmi szerződések kötésénél óvó központi bizottság elnöke, lovag Hohenblum is jelen voltak, egyhangú határozatot fogadott el, amely kimondja, hogy az oszták gazdaság nem viseli el tovább a Magyarországgal való közös vámterületet. Az oszták kormányt és a reichsrath mindkét házát az ausztriai mezőgazdaság legmagasabb léte érdekében kéri a gazdasági elválás létesítésére, mely mind a két államnak követelése. Szerintük gazdasági elválás és az ezzel megteremtett önálló oszták vámterület az oszták mezőgazdaság helyzetét lényegesen javítani fogja.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

Carolus búcsúja.

Az Aradi Közlöny olvasói előtt rokonszenvesen ismerős a Carolus név, mely — s ezzel nem akarjuk a felfedező szerepét játszani — Radó Károly dr. kritikusai álneve. Hét esztendeje immár annak, hogy Carolus lapunk színházi rovatát vezeti, s ezen idő alatt sok hívet szerzett élvezetes és érdekes bírálatának, színházi cikkeinek. Mint a kulisszák világának alapos ismerője, s előkelő képzettségű író ember, sok jó szolgálatot tett tollával a színháznak, s élénk hangjával, ötleteivel népszerűvé tudta mindenkor tenni, a tulajdonképpen komoly és tanulságos színházi rovatot.

Carolus most elhagyja bírálói székét, de nem azért, hogy a színház ügyeinek is búcsút mondjon, hanem, hogy még szorosabb kapcsolatba lépjen velük. Azon változás révén, mely Békés Gyulának a titkárságáról való lemondása folytán támadt, Radó Károly dr. a színház közvetlen szolgálatába állott: Zilahy Gyula igazgató mint a titkári teendők végzésével megbízott ügyészt nyerte meg a színház számára. E minőségében majd praktikusán is érvényesítheti Carolus esztendőknél át szerzett színház ismeretét és tapasztalatait.

Reánk nézve jóleső tudat, hogy éppen az Aradi Közlöny gárdájának tagjai közül szelme ki Zilahy ügyeinek új vezetőjét, s e tudatban kétszeres melegséggel kívánunk szerencsét a társuláshoz Zilahynak is, Carolusnak is.

Az új színházi titkár ma a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Kedves Barátom!

Ide s tova hét esztendeje annak, hogy szeretettel fogadtál a derék gárdád körébe azzal, hogy az Aradi Közlöny színházi rovatát vezessék. A színház ügyét meleg érdeklődéssel öhajtottam szolgálni és a színházi rovat vezetése megadta nekem az alkalmat, hogy ez irányban működhessek. Hét esztendőig szakadatlanul a te vezetésed alatt néztem kritikai szemmel azt, ami a színpadon és a színházban történik és ekközben nem tettem egyebet, mint az igazságot kutattam, ezt öhajtottam érvényre juttatni; hisz ez volt a te programod és az én feladatod. Sokszor élveztem e munkálkodás közben lelki gyönyörűséget, de sokszor bizonyos kellemetlenséget is éreztem, mert magasabb elvek szemmel tartása mellett egynek-másnak kellemetlenséget okoztam.

Most, amidőn Carolus búcsút mond neked és a lapod színházi rovatának: úgy érzem, mintha egy nagyon kedves jó barátomtól válnék el. De másrészt vigasztal és erőt ad az a tudat, hogy ugyanazon eszméért, melyért lelkesedni megtanítottál, más formában, más hatáskörben tovább fogok küzdeni, és enged remélnem, hogy ebben a küzdelemben ismét mellettem leszel.

Fogadd tehát szíves istenhozzád-omat és legmélyebb, legőszintébb köszönetemet mindazon jó és nemes intenciókért, melyeket anyai éven át lelkembe öntöttél.

Igaz és őszinte híved,
Carolus.

Radó Károly dr. a téli szezon kezdetén, október 1-én veszi át hivatalát a színháznál. A színházi bizottság előtt azonban már a mai napon bemutatkozott, mint az igazgató képviselője.

* Ujházi Ede — a Nemzeti Színház örökös tagja. Ujházi Ede, a Nemzeti Színház kitűnő művésze, örökös tagja lett a Nemzeti Színháznak. A belügyminiszter vasárnap értesítette a Nemzeti Színház igazgatóját, Somló Sándort, hogy Ujházit a magyar színészet és a Nemzeti Színház érdekében kifejtett érdemes működéseért a színháznak örökös tagjává nevezte ki.

A kinevező okmányt vasárnap este adta át az igazgató Ujházinak. A „Patyolat kisasszony” első felvonásának végeztével Somló felkérte a tagokat, hogy maradjanak a színpadon, mert valamit közölni akar velük. Érdekes, hogy erre a színészek között agasztó hír terjedt el, a melyet ilyenformán korpoltáltak:

— Nem kapunk gázsit, mert ex lex van. Ezt fogja kijelenteni a direktor.

A pesszimisták azonban kellemesen csalódtak. Mikor ugyanis a felvonásokban összegyűltek, az igazgató megleghangú beszédet intézett Ujházi Edéhez, amelynek végeztével átnyújtotta neki az említett kinevező okmányt. Ujházi nagyon meg volt hatva, úgy hogy alig tudta megköszönni a kitüntetést. Az egybegyűlt tagok persze harsányan megéjeneztek a művészt, az igazgatót és a belügyminisztert. Somló Sándor rövid igazgatói működése alatt most a második tagnak eszközölte ki az örökös tagságot. Az első Nádas Ferenc volt, aki negyvenéves jubileuma alkalmából kapta meg a kitüntetést. Kettőjükön kívül még a következő hölgyek örökös tagjai az ország első drámai műintézetének: Blaha Lujza, Jászai Mari és Prielle Kornélia. Egy tiszteletbeli tag is van: Felekine Munkácsi Flora. Ujházi Ede 1869-ben augusztus 13-án lépett föl először — mint vendég — a Nemzeti Színházban. Othello-ban Jágó szerepét adta. Másodszor ugyanazon év augusztus 19-én vendégszerepelt „Az apát keres” és „A miniszter előszobájában” című darabokban. 1870. április elsején lett szerződött tagja a Nemzeti Színháznak.

* Simon Jenő, az Aradi Nemzeti Színház új szerelmes színésze, a napokban mutatkozott be Makón „Bánk bán” címszerepében. Játékáról a „Maros” így ír:

Nagy feladatra vállalkozott, olyan nagyra, a melyre nincs elég ereje. Alakításából meglátszott, hogy gondosan tanulmányozta szerepét, de nagyobb hatást elérni nem tudott. Egyes kitérőseiben ráismertünk a tehetséges színészre, de még nőnie kell, nagyot nőnie, hogy meg tudja játszani ezt a szerepet. Organuma elég kellemes, de a hangja éneklő s ilyen a szavalása is, mikor pedig ellágyul, mint Melinda holttesténél, egészen férfiatlan. Nem a fájdalomában zokogó Bánkot láttuk, de egy siránkozó asszonyt. A tragikus hősnak még bukásában is fenségesnek kell maradni. Legjobban sikerült a királynéval való nagy jelenete. Tagjelzése megfelelő, de arcjátékában bizonyos egyformaság van, nem elég változatos. Lehet hogy kevésbé erős környezetből kiemelkedett volna, de Gády Melindája, Aradi Gertrudisza és Győre Petur bájja mellett nem tudott kimagaslani.

Kocsisok sztrájkja a fővárosban.

(Véres zavargások.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 23.

A budapesti fuvaroskocsisok ma, mintegy ezren kimondták a sztrájkot. Tanyájuk a váci-ut 56. számú vendéglőben van, követelésük 24 korona heti fizetés, este 8 órán tul 1 korona pótlék, 14 napi felmondási idő mindkét fél részéről, tisztességes bánásmód és külön kikötése annak, hogy az elkésve, de reggel 5 óráig a befogáshoz érkező kocsisok el nem bocsájtathatók.

A sztrájkolók ma több helyen zavargással akadályozták meg a dolgozó fuvaroskocsisok munkáját. Apró csoportokra oszlanak és ahol dolgozó kocsist látnak, lehúzzák a bakról, a kocsiból kifogják a lovakat és mindent elkövetnek, csak hogy dolgozó társaikat tehetetlené tegyék. Ma délelőtt az újpesti-uton, a Hungária-uton, a Lehel-utcában és a Podmaniczky-utcában csináltak zavargást a sztrájkolók.

A koszoru- és Baross-utca sarkán megvalóságos vérengzést provokáltak. A sztrájkolók ugyanis a Baross-utcában Schlien fuvaros kocsiját rohanták meg, a lovakat kifogták, a kocsist meg lehúzták és megakarták verni. Körmeny János 47. számú rendőr-ellenőr a meg-

támadott kocsis segítségére sietett, de vesztére. A sztrájkolók a rendőrellenőrré vetették magukat, a földre teperték, rugták, ütötték, verték. Ekkor érkezett a helyszínre *Móssa Sándor* rendőr, aki látva az ellenőr veszedelmét, kardot rántott és a zavargók közé vágott. Az ütés *Hollósy György* kocsist érte, aki a fején sebesült. A zavargók erre széjjel rebbentek. *Hollósyt* a mentők a Rókus-kórházba vitték. A rendőrellenőr betámolygott a VIII. ker. kapitányságra, ahonnan a mentők klinikára vitték.

A zavargók közül eddig a ker. kapitányságra 13 kocsist kísérték be. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett a zavargások megakadályozására. A kocsisok a közül a személtuvarosok is sztrájkba léptek mintegy 250-en.

A fuvarozó, illetőleg szállító kocsisok és alkalmazottak egyesülete bőven el van látva pénzzel, s így a sztrájkot hosszabb ideig elhúzzhatják, a mi azonban nem fog bekövetkezni, mert már több vállalat egyezsége jutott az alkalmazottakkal. Ma délelőtt különben a főbörzse között többen jártak a főkapitányság épületében, hogy az esetleges zavargásokra vonatkozólag óvintézkedést kérjenek.

Délelőtt az összes liszt és gabonaszállító kocsisok is abba hagyták a munkát.

Színháznyitás előtt.

(A színügyi-bizottság ülése. — A titkárváltozás. — Az elfogadott névsor. — Megtagadott játékedvény a berlinieknek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

A szintársulat összeállításával sok baja volt Zilahynak. A színügyi bizottság még a múlt évben kifogásolta a társulat egyes tagjait, s hasonló megjegyzéssel fogadta az idei tavaszon a névsort. Akkor kötelezte a színigazgatót, hogy a téli szezonra több hiányzó vagy nem megfelelően ellátott szerepkört töltsön be. Mikor legutóbb benyújtotta az igazgató a téli névsort, a szintársulatot újlag nem találta megfelelőnek, s szeptember hó 27-ig adott haladékos Zilahynak arra, hogy az annak idején felsorolt követelményeknek eleget tegyen.

Vasárnap járt le a határidő, s miután Zilahy eleget tett a felszólításnak, ma már összeült a színügyi bizottság, hogy a társulat kiegészítését felülbírálja.

Institúris Kálmán polgármester elnökölt, s bejelentette, hogy a főispán akadályoztatása miatt foglalja el az elnöki széket.

Ezután *Angel István* dr. bizottsági jegyző felolvasta a színigazgató levelét, melyben bejelentette, hogy *Békés Gyula* a titkári állásról lemondott, s ezentúl *Radó Károly* dr. színházi ügyész végzi a titkári teendőket, s egyben képviselője az igazgatónak.

Radó Károly dr. mindjárt be is mutatkozott a bizottság előtt, s a személyváltozással kapcsolatosan jelentést terjesztett elő. Bejelentette, hogy ezentúl az összes művészi teendőket Zilahy Gyula színigazgató fogja végezni. Eddig is nagy része volt ugyan a művészi vezetésben, de megosztva.

Institúris Kálmán polgármester tudatja, hogy a pótlásokat illető kötelezettségének eleget tett az igazgató, s felolvastatja az új tagok névsorát, mely a következő:

Aranyosy Janka első naiva, szende, *Bácsné Maár, Julia* vígjátéki és drámai anya, *Bónis Lajos* énekes bonvivánt és szerelmes, *Fóthy Frida* énekesnő és naiva, *K. Hegyessy Mari* hősnő (állandó vendég), *Könyves Jenő* drámai apa- és jellemszínész, *K. Németh János* opera és operett-énekes, *Simon Jenő* lírai szerelmes, *B. Szabó József* énekes és bonvivánt (állandó

vendég). A titkári teendőktől való felszabadulása révén fokozottabban tölti be szerepkörét *Békés Gyula* apa- és jellemszínész.

Institúris Kálmán polgármester a bizottság nevében kijelenti, hogy méltányolja a törekvést, melylyel az igazgató eleget tett a követelményeknek, s a névsort tudomásul veszi. Fentartja azonban a színügyi bizottságnak ama jogát, hogy október hó végén (miután október szerződés szerűleg próba-hónap) bírálatot gyakoroljon. Egyben óhajtandónak tartja, hogy Zilahy Gyula és Zilahyné szélesebbkörű működést lejtessenek ki.

A bizottság ilyen értelemben tudomásul vette a névsort.

Radó Károly dr. más ügyet terjesztett ezután elő. Miután — ugymond — idegen nyelvű előadások csak a színügyi bizottság engedélyével tarthatók, bejelenti, hogy vendégszerelésre ajánlkozott...

Mülek Lajos dr.: Német előadásokról van talán szó? Akkor nem adunk engedélyt!

Radó: A hírneves berlini társulat, a *Kleines Theater* akar vendégszerezni, mely nemrégén Budapesten is játszott nagy sikerrel.

Mülek: Aradon, a vértanúk városában német nyelven nem lehet játszani! Egyáltalában nem adna idegen nyelvű előadásokra engedélyt, de németre semmi esetre sem.

A bizottság további vita nélkül elhatározta, hogy az engedélyt nem adja meg.

Institúris Kálmán polgármester elnökölte alatt jelen voltak az ülésen: *Avarfy Ferenc*, *Andrényi Károly*, *Edvi-Ilés László*, *Mülek Lajos* dr., *Reicher Károly*, *Varjassy Lajos*, *Angel István* dr. jegyző és a színház képviselőjében *Radó Károly* dr.

SPORT.

Aradi atléták Temesváron.

— Football-mérkőzés. —

Arad, szeptember 28.

Az *Aradi Atlétikai Klub* vasárnap tartotta ravans football-mérkőzését Temesváron a *Temesvári Football Klub*-bal, korántsem azzal az eredménnyel, amelyet az atléták gyakorlott csapatától vártunk és reméltünk. A balszerencse üldözte az aradiakat minden tekintetben, úgy, hogy csapatunk erősen meggyengülve állott ki a küzdelemre. A mérkőzés mindamellett az ő győzelmükkel végződött volna, ha az utolsó percben saját csapatuk egy elcsuszott rugásra be nem löki a labdát a kapujukba s általa meg nem szerzi a temesváriaknak a kiegyenlítő goalt, mely Temesvár felizgatott kedélyű közönségének nagy örömet szerzett.

Egyik baja volt az aradi csapatnak, hogy *Gaál Z.* kitűnő formában levő center halfback közbe jött okok miatt itthon maradt. Egyik hátvédjük pedig betegség folytán játszani képtelen volt. E hiányokat pótlendő, a kevésbé gyakorlott tartalékokat illesztették be, az eredeti tervtől erősen eltérően összeállított csapatba.

A mérkőzés, mely minden durvaságtól ment volt, erősen próbára tette az aradiak erejét, mert a temesváriak ügyes csapata nem egyszer szorongatta heves támadásával az aradiak kapuját, melyet dicséretreméltó higgadsággal és ügyességgel védett meg *Holló István* kapus, kit nem egyszer abugolt meg sikeres védésért a temesvári tanuló ifjúság. Kiváló szépen játszott *Székelly, Szathmáry* és *Probst*.

Az első goalt a játék megkezdése után alig 7 percre *Szathmáry Béla* adta be, a melyet csakhamar kiegyenlített a temesváriak szép goalja. Majd *Székelly* lötte be élesen a labdát a temesvári kapuba, mit viszonzottak rövid idő alatt. Az első félidő 2:2 eredménnyel záródott.

A második félidőben *Probst* megszerezte egy ügyes fejpással az aradiak javára a 3-ik goalt, mit az utolsó perc hibás rugása: a temesváriak javára eső goal, kiegyenlítettett úgy, hogy végeredmény 3:3, tehát eldöntetlen lett.

Biró Szathmáry János, az A. A. K. elnöke volt, ismert pártatlanságával.

A mérkőzést társasvacsora követte a *Korona*-herceg-szálló téli kertjében, melyen *Szathmáry János* a két egyesület között fenálló barátságra üritette poharát.

Dittrich ezredes a harmadéves katonákhoz.

(A katonák és a szocialista népgyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Az aradi várban nevezetes dolog történt vasárnap: a 33. gyalogezred helyettes parancsnoka kellő ünnepélyességgel beszédet intézett a harmadéves benntartott bakákhoz, a melyben azokat arra intette, hogy a benntartást nyugodtan, engedelmisséggel viseljék.

Vasárnap délután két órakor zászlóaljankint csoportosították a három zászlóaljat. *Dittrich Aibert* ezredes, a ki a szabadságon levő *Wachsmann* ezredes helyett az ezredparancsnoki teendőket ellátja, a tisztikar kíséretében sorra fölkereste a három zászlóaljat, mindegyiket a maga rayonjában, s hosszabb beszédet intézett a három éves bakákhoz.

— Azt már tudják — mondotta, — hogy most a harmadik év végeztével nem mehetnek haza, hanem még három hónapig tovább kell szolgálniuk: azonban ezért kárpótolva lesznek, miután ennek fejében két fegyvergyakorlatot elengednek. Azután fölhipta őket, hogy viseljék ennek az intézkedésnek terhélt katonásan; ne hagyják magukat lelketlen izgatók által bujtogatni, és ne engedetlenkedjenek, mert ennek csak maguk vallanak kárát. Legyenek katonák; és senki által ne bolondíttassék el magukat.

A beszéd végeztével *Dittrich* ezredes meghagyta, hogy délután hat óráig senki se menjen ki a városba, miután a szocialisták népgyűlést tartanak, a melyen a katonai dolgokkal foglalkoznak s a melyet a katonáknak nem kell meghallgatni.

Ez a tilalom, úgy látszik, a seproni esetnek hatása, a hol a mint ismeretes, egy népgyűlésen maguk a katonák védték a rendőrök ellen a tüntető tömeget. S az volt ezen kívül az oka, hogy a szocialisták vasárnapi népgyűlésük napirendjére, a harmadéves katonák bentartását is kitűzték, s az ezredparancsnokság tartott attól, hogy ez a téma a legközvetlenebbül érdekelteket is a népgyűlésre vonzhatta volna.

A beszédben *Dittrich* ezredes tapintatos módon került mindent, a mi a politikával, vagy a harmadéves katonák bentartásának előzményével lenne összefüggésben, s szavai a katonákra, ha szomorú helyzetükben nem is vidította fel őket, jó hatást tettek.

HIREK.

— Lapunk mai számához postai utalványlapokat mellékel vidéki előfizetőink részére a kiadóhivatal. A t. vidéki előfizetőket e helyen is megkérjük, hogy a küszöbön álló új negyedévre ezen utalványlapok felhasználásával előfizetésüket minél előbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap további küldésében ne álljon be semmi akadály.

Ugy a régi, mint az újon belépő előfizetők karácsonyra díjtalanul megkapják az *Aradi Közlöny* 1904. évi *Nagy Képes Napárát*, mely praktikus és az eddigi év-

folymoknál is gazdagabb tartalmánál fogva becses, nélkülözhetlen ajándék lesz minden előfizetőnek. A naptárt könyvesboltokban nem árulják, azt csak az *Aradi Közlöny* előfizetői kaphatják meg.

— Személyi hír. *Justh* Gyula orsz. képviselő ma Aradra érkezett.

— Október 6. Fővárosi tudósítónk írja: Az egyetemi ifjuság nagy dísszel készül megülni az idén október 6-át. Az ifjusági egyesületek elnökségei tegnap este tartott értekezletükön állapították meg az október 6-iki ünnep részleteit az Egyetemi Körben. Az ünnepség részletei a következők: délelőtt 9 órakor mise az egyetemi templomban, melyre az egyetemi ifjuság küldöttsége négyes fogaton hozza el özv. *Damjanich* Jánosné, a nagy vértanu özvegyét. Az egyetemi templomból az ifjuság az Egyetemi Kör és az Állatorvoshallgatók Körének zászlója alatt a Vigadóba vonul, hol matiné lesz, a melyen *Rákosi* Viktor orsz. képviselő, *Kovács* I. István mondanak ünnepi beszédet, *R. Maróthy* Margit, *Török* Irma, kiket felkér az ifjuság, szavalnak. Délután az ifjuság Batthyányi sirjánál rendez ünnepet, melyen *Becker* Pál, *Mihály* Lajos és *Kálnoky* Viktor fognak szerepeini. — Az aradi október 6-iki ünnepségen tíz tagú küldöttség vesz részt, a melynek sorából *Polgár* János, *Bököcsy* Endre és *Szedlacs* Dezső működnek közre.

Az *Aradi Székely Otthon* vasárnap szeptember 27-én délután tartott választmányi ülésén több fontosabb ügyet tárgyaltak le, melyek közül kiemelkedett az aradi gyásznap közelgő évfordulójának mikénti megünneplése. E hazafias egyesület a nagy nemzeti gyásznapi úgy az idén, mint a megelőző években is tette, ünnepély keretében megemlékezik. Az ünnepély, melyet a Városi sörözőben összes helyiségében a gyásznapi tartanak meg, esti 8 órakor kezdődik. Mint értesülünk, az aradi tanító jelöltek dalkörét is felkérlik a közreműködésre. Külön meghívókat nem bocsátanak ki, miért is az otthon valamennyi tagját, családjukkal együtt, nemkülönben a hazafias közönséget, társaságok és egyesületek tagjait ez uton hívja meg az elnökség. Az ünnepély műsorát, melynek összeállításával a kiküldött bizottság foglalkozik, legközelebb közöljük.

— Barabás Béla lovagias ügyei. *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő lovagias ügyére vonatkozólag a szabadelvű pártban az a felfogás nyilatkozott meg többfelől, hogy a *Barabás* által kihívott felek neki mindaddig nem adhatnak elégtételt, míg a királysértő szavakat visszsa nem vonja. Ezzel szemben *Perczel* Dezső ma táviratilag kijelentette, hogy *Barabás*nak feltétlenül megadja az elégtételt. Fel is kérte *Miklós* Ödönt megbízottnak azzal, hogy vegyen maga mellé még egy segédet s bocsátkozzék tárgyalásba a *Barabás* Béla megbízottaival: *Tóth* Jánossal és *Kubik* Bélával. Hasonló tartalmu távirat érkezett ma *Andrássy* Tivadar gróftól is. *Perczel* és *Andrássy* holnap, kedden Budapestre érkeznek. *Barabás* Bélát legutóbbi szerepléséből kifolyólag *Mezőtur* diszpolgárává választotta s vele együtt *Tóth* Jánost is.

— A lugosi püspök beiktatása. *Hosszu* Vazul az ujonnan kinevezett lugosi görög katolikus püspök, amint jelentik, szombaton délután érkezett Lugosra. A pályaudvaron a lugosi szentszék képviselőjében *Pap* Mihály prépost, a káptalan, *Pogány* Károly Krassó-Szörény megye *Fialka* István alispán a vármegye közönsége és *Marosvitzky* József polgármester, Lugos város nevében üdvözölte a püspököt, aki a pályaudvarról egyenesen a székesegyházba hajtatott. Itt a papság fogadta, majd a templomban csendes misét mondott. A püspök beiktatása vasárnap ment végbe, egész csöndben, családi gyászára való tekintetből. Az ün-

nepi misén megjelentek a világi és egyházi hatóságok, valamint az egész vármegye intelligenciája. A beiktatási szertartáson felolvasták a kinevezésről szóló királyi kéziratokat és pápai bullákat. Érdekes, hogy az utóbbiakat a pápai konzisztórium nevében *Rampolla* államtitkár írta alá, mivel a püspök kinevezése alkalmával XIII. Leó pápa a halottas ágyán volt. Az ünnepi mise után a püspök a küldöttségek tisztelgését fogadta. Az aradi görög katolikus egyházközség részéről, amely szintén a lugosi egyházmegyébe tartozik, *Pop* C. István dr., az egyházközség ügyésze vett részt hivatalosan a felszentelésen.

— Aradmegye új vasútja. A *gyula—barakonyi vasút* ügyében kiküldött bizottság *Fábry* Sándor dr. békésmegyei alispán elnöke alatt ülést tartott, melyben az elnök beszámolt az eddigi tárgyalások eredményéről. Felolvasták és örömmel vette a bizottság tudomásul a kereskedelmiügyi miniszter leiratát, a melyben elismeréssel nyilatkozik a vasut létesítésére irányuló és azon törekvés felől, hogy a vasutat idegen nyereszkesedési vállalatok kizárásával, az érdekeltesség hozzájárulásából szándékozik a vármegye felépíteni és a melyben kinyilatkoztatta, hogy a vasut létesítését megfelelő állami hozzájárulással támogatni kész és a hozzájárulás összegét számszerűleg is megfogja állapítani, ha az érdekeltséggel kezdett tárgyalások befejeztetnek. Ennek folytán a bizottság elhatározta, hogy most már az érdekelt községeket is megkeresi a reájok eső hozzájárulás megajánlása iránt és párhuzamosan folytatja a tárgyalást az érdekelt nagybirtokosokkal.

— A szerb királygyilkosok ellen. *Belgrádból* táviratozzák: *Péter* király kénytelen lassanként azok ellen fordulni, a kik az ő trónrajutásában részesek voltak. Most az udvarhoz kinevezett szárnysegédekét visszahelyezték s helyettük olyanokat neveznek ki, a kik nem vettek részt a *Sándor király elleni összeesküvésben*. — A nisz pör hőse, *Magdalenics* tábornok ma levelező lapot kapott az 1. gárdaezred tisztjeitől, a melyben ezt írták:

Éljen a tiszt becsület rettenthetetlen védelmezője! Vesszenek a királygyilkosok!

— Az ötven év előtti hadnagyok. *bécsújhelyi* katonai akadémiában érdekes ünnep volt a napokban: találkozója azoknak, a kik ötven év előtt mint hadnagyok kerültek ki az akadémiából. Nagyonbbszt tábornokok s nyugdíjazottak vettek részt az ünnepen, közöttük sok civil, a ki régebben ott hagyta a katonai pályát. Az ötven év előtti bécsújhelyi hadnagyok közül való *Ürményi* Pál *petrisi* földbirtokos, szolgálaton kívüli huszárkapitány is, a ki azonban kimentette magát a találkozó ünnepségről.

— Az életunt képviselő állapota. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Fesztly* Béla országgyűlési képviselő állapotában tegnap óta némi javulás állott be. Nagyonbbszt láza nem volt, s erőbeli állapota is kiegyéjt. Ma délelőtt hőmérséklete 37,3 foknyi, érverése pedig 96 volt. Igen sokan jelentek meg ma is a kórházban, a látogatókat azonban nem bocsájtották a beteghez.

— Nyomdászok sztrájkja Temesvárott. Temesvárról táviratozzák: A temesvári betűszedők és nyomdászok bérmozgalmat indítottak és ma reggel írásbeli ultimátumot nyújtottak át a nyomdatulajdonosoknak, a melyben átlagos 9 forint hetibér helyett 11 forint átlagos hetibért követelnek. Az ultimátumban határozottan hangoztatják, hogy abban az esetben, ha esti 6 óráig követeléseiket nem teljesítik, úgy sztrájkba lépnek. A bérmozgalom a budapesti szakszervezetektől indult ki és a sztrájkmozgalom súlypontja Budapesten keresendő. A tulajdonosok — mint halljuk — a nyomdászok és be-

lűszedők követeléseit teljesíteni nem hajlandók.

— A katonaság köréből. A király *Tabajdi* Kálmán vezérkari testületbeli számfeletti és m. kir. honvédelmi miniszterium első osztályába beosztott őrnagyot, csapatszolgálatra a nagykanizsai 20. sz. m. kir. honvédegyalozredhez, porcsalmi és bulyi *Jékay* Alajos nyugállománybeli alezredest, volt aradi ténparancsnokot egyidejűleg a helyi alkalmazásbeli állományába való áthelyezése mellett a budapesti ténparancsnoksághoz osztotta be; a hadügyminiszter *Kohout* Ferenc százados-hadbíró, a ki hosszabb ideig az aradi cs. és kir. hadbírósnál működött, a haditengerészettől a *przemysli* helyőrségi nadbírósnál helyezte át.

— Tömeges kivándorlás a megyéből. Nagy mérveket ölt az utóbbi időben az Amerikába való kivándorlás. A környékről is nagy tömegek mennek ki, s vannak egyes községek, melyekben különösen erős az oceanon túlra való vágyódás. Ilyen a közeli *Szápáryliget* is. Harmadik éve, hogy a kivándorlás *Szápáryligetről* megkezdődött, és azóta nem csak hogy nem csökkent, hanem növekedik, s ha ez így tovább tart, *Szápáryligeten* nem lesz férfi, ki a földet megművelje. A kivándoroltak a családjuknak küldött pénzzel felkeltik a többi lakosok vágyát, és az újvilágról közölt leírásokkal csábítják őket az eldorádónak nevezett kincses földre. Mind csupa erőtelj egészségtől duzzadó és többnyire jómódu ember hagyja itt az országot hogy messze földön keresse az áhított gazdagságot. „Itt is megtudunk élni — mondják — de vagyont gazdaságot nem szerezhünk.” Pünkösdkor harmincnyolc néhány héttel később *tizenhárom* vándoroltak ki és vasárnap este pedig öt erős fiatal ember indult az újvilágba. Hatvanon Ruttkán keresztül Brémába vasuton utaznak, onnan Baltimoréig gőzhajón, és innét ismét vasuton Cincinnatiig, ahol letelepednek. Gőzhajójegyet egy *Wesner* Ferenc nevű brémai ágens küldött nekik 188 koronáért.

— Hároméves önkéntesek. Az ország több részéből érkezett hír, hogy a legénység önkéntesen áll sor alá, hogy az ex-lex miatt szünetelő sorozás dacára is megkezdhesse katonai szolgálatát. Mint értesülünk *Új-Aradon* is tömegesen jelentkeztek a sváb legények, kiket ugyszólván kivétel nélkül besoroztak.

— A szüret. *Apatelekről* írják: Az idei szőlőtermés nem valami bőségesnek ígérkezik, de annál jobb a kilátás minőség tekintetében. *Mokra* hegyközség választmánya a szüret idejét október 12-ére tűzte ki.

— Leégett színház. Ungvárról jelentik, hogy az ungvári nyári színház vasárnap hajnali 4 órakor porrá égett. Még szombaton este a *Sviahákok* előadásán telt ház nézte végig *Kövessi* Albert társulatának játékát és már reggel füstölő romhalma volt az egész. Hajnali 4 órakor a színház tőszomszédságában levő *Zipser*-féle szeszgyár gyúlt ki és egy pillanat alatt átsapott a fából épült nyári színpadra és ruhatári épületre, amely néhány perc múlva lángokban állott. A gyárban lévő hízalóépület is kigyulladt, melyből a jószágokat csak nagy ügygyel-bajjal lehetett kiterelni és néhány állat oda is veszett. Az égő színház faépülete és a tömördek szesz őrési lángokat és tűzszlopokat emelt az ég felé, az egész várost rémesen bevilágítva. A fölriadt közönség ezrével lepte el a Sörház-utca környékét, amely a hősegtől megközelíthetetlen volt. Nagy veszedelemben volt a színház tőszomszédságában lévő állami agyagipari szakiskola is, melynek megmentése csupán a szél ellenkező irányának köszönhető. A szeszgyár biztosítva volt és így a kár részben megtérül. A legnagyobb kár *Kövessi* Albert színigazgatót és társulatát érte, mert összes díszletei, ruhatára, szertára, ruhaneműi és minden

ingóságai odaégték és biztosítva nem voltak. A színészek teljesen *hajléktalanok maradtak*. A közönség körében mozgalom indult meg a társulat fölsegítésére.

— **Az aradi szociálisták népgyűlése.** Az aradi szociál demokráta vasárnap délután népgyűlést tartottak a Szabadság-téren. A szónok Weisz Hermann volt, ki az általános titkos választói jogról beszélt. Erős szavakkal fordult a függetlenségi párt ellen. A népgyűlés minden különösebb incidens nélkül ért véget.

— **Jutalom a levélhordó merénylőjének fejére.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Láng Lajos kereskedelmi miniszter annak, a ki a Józsóf-körúti pénzes levélhordó ellen elkövetett merénylet tettesét elfogja, vagy ennek elfogatását utmutatásával biztosítja, 500 azaz ötszáz korona jutalmat tűzött ki. Boda István pénzeslevélhordó állapotában tartós javulás állt be, s teljesen jól érzi magát. Most már fogadhatja ismerőseit s rokonait, a kikkel elbeszélget. Az orvosok véleménye szerint rövid idő múlva teljes egészséggel elhagyhatja a kórházat.

— **A brassói katonai tüntetés.** Brassóból táviratozzák: A hadi írószág, a 2. gyalogezred tüntető katonái közül hármat *nyolc hónapi*, kettőt hat hónapi börtönre és az 50. ezredből hat katonát ugyancsak *hat hónapi* börtönre ítélte. A legénység tegnap óta nincs kaszárnyafogságban.

— **Az igazságügyminiszter a női tisztviselők ellen.** Az igazságügyminiszter a napokban rendeletet adott ki, amely szerinti a jövőben sem díjnőköket, sem gépirőnöket államszolgálatba felvenni nem szabad. A jelenleg alkalmazásban levő női tisztviselőket azonban a rendelet megtagadja állásukban. A miniszter azzal indokolja intézkedését, hogy már mindenütt feles számmal vannak női tisztviselők alkalmazásban és az előjegyzések száma is óriási.

— **Lopás a Solymossy kastélyban.** Solymossy Lajos báró apateleki kastélyában lopás történt. Alkulescsal felnyitották az iroda ajtaját s elvittek az irodából egy réz ládát, melyben 3651 korona volt. Az előjáróság és csendőrség erőlyesen nyomoz, de eddig nyomra nem talált.

— **Az adóhivatal hivatalos órái.** Az aradi kir. adóhivatal az alábbi értesítést teszi közre: Tudomásvétel és mihezértetés végett értesítjük a hivatalokat, a községi előjáróságokat, testületeket és a közönséget, hogy folyó október hó 1-től kezdve az aradi m. kir. adóhivatalnál a téli hivatalos órák léptetettnek életbe, vagyis hetköznapokon reggel 8 órától 12 ig és délután 2 órától 4 óráig, mely idő alatt ugy a bevételezések, mint a kiadások eszközölhetni fognak.

— **A cipészipari munkagépkiallítás bezárása.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekelt iparosokkal, hogy a cipészipari munkagépkiallítás még f. hó 30-ikáig (szerda) délután 4 óráig lesz nyitva.

— **Életunt leányok.** Két cselédleány követett el ma Aradon öngyilkossági kísérletet. Mind a kettő a *marólug* segítségével akart megszabadulni az élettől. Az egyik leánynak talán sikerül is a halálba jutni nagy kínódások árán, melyekben most a kórházi ágyon vergődik. A másik életben maradt. Vojnics Teréz 25 éves cseléd az egyik, ki Deák Ferenc utca 28. számú házában ma reggel fél nyolc órakor marólugot ivott. Az erős folyadék annyira összemarta belsőrészeit, hogy *alig marad életben*. Nagy Julcsa 17 éves cseléd az Angyal-utca 21. számú házában akart ma délután fél 12 órakor életének véget vetni maróluggal. Gyenge oldatot ivott, s így csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Mind a kettőt Kovács Antal rendőrhadnagy hallgatta ki, azután mentőkocsin a közkórházba szállíttatta. Az öngyilkosok az életuntagságot mondták tettük okának.

— **Gyilkosság Lippán.** Lippai tudósítónk írja, hogy tegnap éjjel Zsiván János lippai lakost agyonlőve találta a község határában.

Jéger Péter mezőőr találta meg a holttestet, amit nyomban bejelentett az előjáróságnál. A csendőrök megindították az előnyomozást, de eleinte sikertelenül. Temesvárról a helyszínére kiszállt Kotócz Pál vizsgálóbíró. Ma rájöttek, hogy a gyilkos *Dikicsán* Jakab vadőr, akit *Argyelán* Riszta, a meggyilkoltnak apósa bérelt fel, hogy Zsivánt lölje agyon. Zsiván a gyilkosságot megelőző nap estején kocsiával kiment a határba, hogy a lovait legeltesse. Az apósa a vadőrrel utána ment s mikor észrevették, hogy Zsiván alszik, a vadőr odasompolygott hozzá és hátultöltő Lancaster-fegyverével agyonlőtte. A vizsgálóbíró mindketőt letartóztatta. A gyilkosság okául azt derítette ki a vizsgálat, hogy após és vő már évek óta rossz viszonyban élnek egymással s csak nemrégben is valami csekléség miatt hajbakaptak egymással.

— **Halálozás.** Ozv. Tóth Alojzia meghalt életének 82. évében. Temetése szeptember hó 30 án délután három órakor lesz a megyei kórházból.

— **Golya a cirkuszban.** Nagykikindán a múlt vasárnapi országos vásáron történt. A délutáni órákban egy *Malek* nevű cirkuszosnó éppen legmerészebb mutatványait adta elő a vásári közönségnek, mikor egyszerre a szép fiatal nő szédülni kezdett, a vállán álló két gyermeket nagy ügyességgel lerázta magáról és a közönség elélt eltűnt. Beszaladt a cirkuszbódéba s itt, mint később kiderült, egy egészséges fiúcskának adott életet.

— **A csősz szerencsétlensége.** Busa Pável apateleki hegyközségi csősz fegyvere szolgálat közben véletlenül elsült s a csősz súlyos sérüléseket szenvedett. A golyó megsebezte a homlokát és összeroncsolta jobb kezének két ujját.

— **Gyilkosság egy cső kukorica miatt.** Az ó-pécskai határban véres esemény történt tegnap délután. *Argyelán* Józsa 14 éves és *Oltyán* Mitru 16 éves kanászfűk egy cső kukoricán összevesztek, s ebből verekedés támadt köztük. Dulakodás közben Oltyán kétszer pofonvágta ellenfelét, mire az fanyelű bicskáját *Oltyán mellébe szurta*. A penge a fiú szívébe hatolt, úgy, hogy Oltyán *holtan terült* a fűvön. A megölt kanászt ma felboncoltatta a kir. ügyészség.

— **Szélhámos színész.** A csongrádmegyei Mindszentben letartóztattak egy öreges kinézésű, elég jól öltözött, borotvált arcu embert, aki bejárta az ország különböző városait és községeit s mindenütt színházi titkárnak adta ki magát. Azt mondta, hogy ő *Kallós* József „jól szervezett” színtársulatának a titkára, a trupp nem sokára megérkezik, tehát kéri a „nagyérdemű” közönséget, hogy ne fukarkodjanak a szegény vidéki színészekkel szemben, hanem béreljenek minél többet. A titkár ur föllépésének mindenütt meg is volt a kellő eredménye. Az emberek megnyitották zsebeiket, hogy segítsenek a vidéki szegény vándor muzsafiakon és a titkár urnak mindenütt jó csomó pénzt sikerült így összeszedni. Persze, amikor egy bizonyos összeg együtt volt, a bérietgyűjtő — megugrott. Magyarországon tizenhat városában és községében gyűjtött bérletet és tömördek összeget harácsolts össze. Ilyen irányu tevékenysége kiterjedt a mi vidékünkre: különösen *Ujradról* s *Mária Radnáról* vitt el ezen módon nagyobb összeget.

Mindszentben *Baksai* Lajosnak írta ki magát. Az irataiból kitűnt, hogy Magyarországon tizenhat helyen gyűjtött pénzt előfizetésre s mindenünne megszokott. Kiderült azonfelül, hogy őt tulajdonképpen *Jakobovics* Lajosnak hívják. Táviratilag értesítették a főszolgabíró *Uj-Adáról*, Békésről, Karcagról, *Mária Radnáról* s Bács Bodrogmegye több városából. Különösen Karcagon szerzett sok pénzt, közel ezer koronát. Ott *Jakabfy* Lajosnak adta ki magát, megsutt pedig *Jakabfy* Gyulának mondotta magát. A főszolgabíró szoros őrizet alá helyezte a szélhámos titkár, aki *ötször akart megszökni* fogóságából. A mellett pedig erőlyesen követelte, hogy bocsássák szabadon, mert tiltakozik a vidéki színészet nevében az ilyen bánásmód ellen.

— **Szerencsétlenül járt turisták.** Bécsből táviratozzák: *Beck* Arnold bécsi ügyvéd és ennek öccse, egy fiatal orvos, *Lezuhantak a Schnebergeről*. Az ügyvéd *szörnyet halt*, öccse súlyosan megsebesült.

— **Magyar név.** *Gubik* Pál máv. iroda-altiszt, aradi lakos családi nevének „Garda”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Az iskolaszegzonból visszamaradt több száz iskolatáska,** a raktár kiürítése miatt, mélyen leszállított áron adatik el. Ezek között vannak valódi bőr, plüss, angol vászon és terekot tászkák. A tászkák a nagy teremben adatkak el, csakis egyenként. Porter Vilmos Nagy Aruháza Arad Szabadság-tér.

— **Általánosan el van ismervé az,** hogy *Weinberger* Ferenc jóirnénnek örvendő, szolid ékszerészünknél, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelkiesmeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebbóra, valamint díszesüst és étesszközök dus raktárát a legmelegebben ajánlnatjuk a t. közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeseget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tabor Gyula gyógyszerárában Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— **Dentolín fug-creme** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Két halálos ítélet egy héten. Eszékről táviratozzák: A mirovicai törvényszék az ötvenéves *Belovics* Ábrahámot gyilkosságáért, a melyet Besenóvóban *Arzenievics* földművesen követett el, *kötélhalálra ítélte*. Ez már a *második hal los ítélet* ezen a héten.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki tudósítóinkat megkérjük, hogy az *Aradi Közlöny* jövő évi Nagy Képes Naptárában való közlés végett a községeik területén lévő egyesületek, kaszinók, olvasókörök, takarékpénztárak, gyári és ipari vállalatok elnökségének és választmányának, illetve igazgatóinak és vezetőinek teljes névsorát hozzánk a legközelebbi napok folyamán megküldeni szíveskedjenek.

K. B. Uj Arad. Várjuk és köszönettel fogadjuk.

NAPIREND.

Szeptember 29. Kedd. Róm. kath. naptár: Mihály. — Protestáns naptár: Mihály. — Görög-keleti naptár (szeptember 16.): Eufémia. — A nap két 5 óra 41 perckor, nyugszik 5 óra 26 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, osüdtörökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Breklye-museum helyisége mellett Előterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton, északon, sok helyütt csapadék, hűvös.

Szeptember 29. Magyarát hegyközség őszi közgyűlése délelőtt 8 $\frac{1}{2}$ órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS.

— **Fizetéseképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségekről tesz jelentést: Stein Nathán és Korett, keresk. cég Bécs. — Kaiser Péter és Keilbach Miklós, *Versetz*. — Kenyeres Sándor, *Nagyvárad*. — Belák Károly, *Nyitra*. — Leichtig Izidor, *Igló*. — Fiach Vilmos, *Uztrón*.

S z e s z ű z i e t.

— Szeptember 28. —

Mai jegyzésk: Készár nagyban nyere szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
 Adóított moslék 12'80—13— korona mmásanként.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 28

Déliáru. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv győnge. Bányadt irányzat mellett 10,000 mérermáza került forgalomba változatlan, közben néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bányadtak. Időjárás szép.
 Értéktőzsde. Berlin 1/4 olcsóbb.

Áru- és értéktőzsde:

Buza októberre	7.46—7.47
Buza 1904. áprillisa	7.65—7.66
Rozs októberre	6.15—6.16
Rozs 1904. áprillisa	6.45—6.46
Zab októberre	5.34—5.35
Zab 1904. áprillisa	5.63—5.64
Tengeri szeptemberre	5.26—5.27
Tengeri 1904. májusra	5.26—5.27
Repce szeptemberre	5.26—5.27

Záróárak:

Buza októberre	7.47—7.48
Buza 1904. áprillisa	7.64—7.65
Rozs októberre	6.16—6.17
Rozs 1904. áprillisa	6.44—6.45
Zab októberre	5.30—5.31
Zab 1904. áprillisa	5.60—5.61
Tengeri szeptemberre	5.25—5.26
Tengeri 1904. májusra	5.25—5.26
Repce szeptemberre	5.25—5.26

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczról szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Szabadnagyer és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

Arad p. u. Kisjenő-Erdőhegy és Pankota között.

Kisjenő felé délelőtt 11.25	Pankota felől reggel 5.48
Pankota felé este 7.20	Kisjenő felől délután 2.51

CSARNOK.

A vizsgálat.

Irt: Sere Mathild.

(Folytatás.)

A többiek nem szóltak semmit, mert már is reszkettek, meglapultak és tíz perc múlva mertek ismét nagy félénken beszélgetni. Casale, miután bátorítója elment, beült az ablakfülkébe és imádkozott. Carolina Mazza elmondta, hogy milyen kétségbeesett a szegény Nobilone, aki már az írásbelin elbukott és egy egész évet elveszített.

— Mit fog csinálni a szegény! kérde Donarumma.

— Mit csinálhat? Négy tárgyból vetették vissza, hát hogyan készülhesen el három hó-

nap alatt a javítóvizsgálatra? Leckéket kellene vennie, de nincsen hozzá pénze!

— Elmehet telegrafistának sugta Defeo.

— Persze, három havi kurzus, havi husz frank fizetség, könyvek, külön órák, négy megürit hely és harmincöt pályázó!

— Biz az igaz, sopánkodtak egynéhányan.

— A gyermek menedekhelyre juthatna be, szölt Marcanti.

— Havi ötven lira, az örökös bennlélet és a rengeteg nagy fáradság!

— Igaz, igaz, mondták ismét a leányok.

Es most mindenki arra gondolt, hogy mi tévő fog lenni, ha megbukik. Ez a sejtelen arcukba kergette a vért, de az anyagi veszteség még jobban szorongatta szívüket. Mindnyájuknak eszébe jutott a három év keserve; az éjszakázva tanulás, a korai fölkelések, az iskolába sietés kora reggel, hidegben, esőben, ernyő nélkül, felöltő nélkül, vékony cipőben, köhögve, éhesen, élére rakva a garast, hogy teljék könyvekre és lemondva az új kalapról egy skatulya cirkalom miatt. Mi történik, ha megbuknak? Honnan veszik a pénzt, a türelmet, az akaratot, az erőt, hogy még egy évig folytassák ezt az életet? Vagy megint vizsgálatoktól rettegjenek, ha telegrafistának vagy kisdédovók akarnak lenni?

Negyven perc telt el, Rosa, az iskolaszolgáné megint megjelent a küszöbön és kikiáltott négy nevet.

— Casale, Dedonato, Defeo, De Sanctis, vizsgálatra!

A kifelé menőkre alig nézett valaki, mindenki a visszatérőket leste. Senki sem látta Annina Casale szomorú habozását, Defeo néma megadását, a rettenetesen félő Dedonato színelte bátorságát és a szegény De Sanctis remegését, a ki vágóhídra hurcolt barom módjára ballagott. Abbamontera kint a folyosón várt atyja, egy nyugalmazot öreg tisztviselő: egymás nyakába borultak, aztán kipirulva, boldogan sétáltak föl és alá.

A többi három bement az osztályba, Baracco sápadt volt, mint a fal, csak a jobb arcán látszott egy nagy piros folt, olyan, mint egy pofon nyoma. Borrelli sugárzott az örömtől; haja félig lebomlott, galléra pedig a vállára csuszott. Bellezza vörös volt, mint a rák és látszott, hogy nem tudja, hányadán van. Kérdések áradata zúdult a három leányra. Haragosak-e a profeszörök, könnyűek-e a feladatok, olyasmiket kérdeznek-e, a mik a tantervben vannak, ideges-e az igazgató, hamar telik-e le a felelésre kiszabott tíz perc és a földrajznál szabad-e a mappát használni?

— Se baj, se baj, szölt mohón Baracco. A földrajz gyerekjáték. Képzéljétek, tölem azt kívánták, hogy soroljam elő Spanyolország folyóit. Ki ne tudná azt? De Vicentis most is epés egy kicsit, de látszik, hogy nem akar szégyent vallani.

— A pedagógia keserves, szölt Borrelli. Most látjuk csak, mi hasznát vesszük az Estrada költői ömlengéseinek. A vizsgáló biztos nem ért tréfát. Kérem, mondják meg, magyarázza nekünk valaha Estrada, hogy mi az ontológiai reflexió?

— Soha, soha, szölt több hang. Ez az Estrada tönkre tett bennünket!

— Egy tanácssal szolgálhatok maguknak folytatta Baracco. Ne feleljenek gyorsan. Az rossz. A vizsgáló biztos fölmérgesedik, sok mindent kérdez és az idő nem akar mulni. Én igen gyorsan feleltem. Végig kellett mondanom Linné egész rendszerét...

Rettenetes az irodalom is. Előre tudtam, mindig mondtam, hogy Radente számár! kiáltott Caterina Borrelli. Képzéljék csak, tölem az egész olasz irodalom történetét kívánták, holott sohasem tanultuk. Ez a Radente! Miért nem csapják el!

— Az egyháztörténetről ne féljenek, kérdések könnyűek, szölt halkan Baracco.

Egyáltalán ne féljenek semmitől; a vizsgálat sokkal könnyebb, semmi! az ember hinni, kiáltott vidáman Borrelli. Nekem most már mennem kellene, de még megvárom, mint boldogult Casale, meg még egynéhányan. Levelet írok az anyámnak, hogy minden jól ment. Ez meg ogya vigasztalni a szegény mamát.

Es ugy elérzékenyedett, hogy szinte sirva fakadt. Baracco, ki mellette állt, egyszerre elhalványodott, remegett, összeszorította fogát és szívet repesztő hangon mondotta: „O, mamám,

mamám“, aztán lerogyott egy székre és elájult. Idegbaja, melyet három óra hosszáig vissza tudott fojtani, most megrohanta, mert mint kegyetlen álomban, egyszerre maga előtt látta anyját, a boldogtalan asszonyt, aki özvegységében nyomoruságra jutott öt kis gyermekével és levetette magát egy ház erkélyéről. A beteg leány tagjait göres rángatta és szeméből könny patakzott.

Bellezza sem nem mosolygott, sem nem sírt, hanem folyton kétségkedett, mert sejtette, hogy a számtani feladványt helytelenül oldotta meg. Nem mert megkérdezni Checchina Vetromilót, hogy a társasszabályra lehet-e alkalmazni a hamis feltévést, nem mert megkérdezni, mert bizonyos volt benne, hogy tévedett.

(Vége következik.)

NYILTÉR.*

Aradmegyei tanintézetek figyelmébe!!

Szavalókönyv
iskolai ünnepélyekre.

Összeírták:

Kovács Kázmér és Manrer Mihály, tanítók.

Tartalmaz dátum szerinti sorrendben, minden iskolai ünnepélyre, legjelesebb költőink verseiből egy pár szavaltat.

Függelékül Deák Ferenc 100 éves születésének évfordulójára „A haza bölcső“ című költemény Deák Ferenc kitünően sokszorosított arcképével.

Ára kemény kötésben (120 oldal) 50 fillér.

Megjelent:

INGUSZ I. és FIA

kiadásában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Mtatvány 50 fillér beküldésével bérmentve.

Vendéglő átvétel és megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy a legjobb hírnévnek örvendő, a

„Magyar Király“-hoz
cimzett

= vendéglőt =

Boczkó-utca (Meistrovits-ház) folyó évi október hó elsején

átveszem és megnyitom.

Főtörékvésem oda fog irányulni, hogy csakis tiszta, jó zamatu hegyiborokat, valamint kiváló magyar ételekkel szolgáljak igen tisztelt vendégeimnek.

Vendégszobáim ujonnan berendezettek és a modern igényeknek mindenben megfelelnék. Szoba árai jutányosak.

A központi vaspálya megállóhelye vendéglőm előtt van.

Támaszkodva több éveni működésemre e téren, biztosíthatom igen tisztelt vendégeimet, hogy mindenkor legjobb kiszolgálásban részesülnek, miért is számos látogatásért esedezem.

Teljes tisztelettel:

Porczán Lajos,
vendéglős.

TORLESZTÉSES

Pénzkölcsönöket

közvetíték a legelőnyösebb feltételek mellett, földbirtokokra és városi bérházakra 4-3, 4-5, 5 és 5-5% kamattal

20, 25, 30 és 50 évi visszafizetésre

(amortizációra), féléves részletekben, melyben úgy a kamat, mint a tőke törlesztése bebefoglaltatik.

Elvtem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönség szolid és gyors kiszolgálása.

A kölcsönök készpénzben, a záloglevelek teljes névértékben fizettetnek ki. Előleges költségek nincsenek, díjazásom utólagos. Bővebb felvilágosítással szolgál

HERCZOG SANDOR,

1984

Aradon, Weitzer János-utca 15. ajtó 7.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Földbirtokra és aradi belvárosi szilárd építményű bérházakra
a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk
jelzálogkölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40¹/₂, és 50 éves törlesztésre, (amortizációra), melyek általunk készpénzben fizettetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyancsak a t. birtokosság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszolgálásomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy ügyeivel úgy mint eddig, ezentúl is bizalommal forduljon hozzám, elveim maradnak a régié.

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conversiót elintézem, díjaim a kifizetésekor lesznek a kölcsönből levonva.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1950

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle**IBOLYA-CRÉMMEL**

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben I doboz I K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra Ikor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriuma

126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Romhányi Mátás, Tábor Gyula (G&J) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek Kálmán és Társai és Wiedner droguista uraknál.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen mindenszakísmert nélkül.

Küldje be címét E. 936. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

KINTZLER ZOLTAN

Gronomettar műrárs és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1527

Pontos és szolid kiszolgálás!

Varrónő,

aki a legkomplikáltabb tolletteket

elismert jó ízléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések: Kápolna-utca 2 sz. ajtó 4. 2067

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy mas esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintem

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrtájkát (mitesser) és minden arctisztatlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek címeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenő: Pinter Ferenc, Boros-Szobos: Zangeri Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Árpád, Elekén: H. Pekker István, Földesán: Boros Károly, Glogovácán: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyóron: Masznyik Dániel, Kis-Jenő: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-ágon: Fejes Lajos, Kúrtoson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácsán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécsán: Kókasin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pivároson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Szmádon: Csiky Lukács, Soborsán: Karolyi Kálmán, Szemlakon: Hanczler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Szenzáció!**Nélkülözhetetlen!****Szenzáció!****Nincs többé****tyukszemfájás!**

Veszélytelen.

Kés alkalmazása nélkül.

Mindenki teljesen eltávolíthatja gyorsan és fájdalom nélkül káros hatása, maró folyadék használata nélkül tyukszemét és megfagyott végtagjait a híres

SWATY BORKÓ

alkalmazása folyán. Referenczik a borkó eredményes használatáról rendelkezésre állanak. Ezek között Dr. Kaposi Mór bécsi egyetemi tanár elismerése. 2007

Ára darabonként 50 fillér.

Ismételadók megfelelő engedélyben részesülnek.

— Használati utasítás minden darabhoz (több nyelven) mellékelve. —

Swaty Ferenc (chemikus és technikus Marburgban) szabadalmának Magyar- és társországainak főügynöke:

KRAUSZ & GERSCH, Brassóban (Erdély).

Begyedüli főelarasító hely: Arad és vidéke részére kicsinyben és nagyban:

Bickel József, rövidáru üzlet, Forray-utca 2.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Egy 4 esetleg 5 szobás**

lakás november hó 1 ére olcsón kiadó, Halász utca 27. 1968

Kat, nyolcz gymnasiumot

végzett fiatal ember, román nyelv ismerettel gyógyszerész-gyakornoknak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 2046

Kész butor eladás!

Minden háztartásnál legfontosabb tényező a szép, a jó

BUTOR

És mert a szép és jó butor olcsón, csakis a készítőnél szerezhető be: s kérem a n. é. közönséget, hogy BUTOR szükséglete fedezése végett hozzám, mint készítőhöz bizalommal fordulni szíveskedjen.

Varga József

asztalos mester. 1890

Arad, Kápolna-utca 6.

Nagy szakszerű javító-műhely. Kerékpár- és varrógép raktár.

Kalmár**József**

villanyműszerész

villanyos-csengő és telefon építési vállalata felszerel

lakásokba villamos-csengőket, telefonokat kisebb vagy nagyobb távolságra.

Betörés ellen

biztonsági csengőket.

irodai vagy takarékpénztári helyiségekben.

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Telefon 242. sz. 2071

2 db. kettős taposókád,

vasfenékkal és teljes felszereléssel, 2 db. szőlőszűrő, valamint 4 db. vasborsajtó rövid ideig használt, de kitűnő karban, jutányos áron eladó és megtekinthető Ménesen 120. szám alatt Kotsis Lajosnál. 2023

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 fűtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Kiadó lakás.

József főherczeg-ut 12. sz.

alatti házukban

elegáns lakás,

5 szoba, konyha, fürdő, kamra és tágas cselédszobával, parketázva, tapetázva, villanyvi lágitással 2069

k i a d ó.

Fodor és Reisinger.

Kiadó butorozott szoba.

Wesselényi-utca 6. sz. alatt egy külön bejáratu csinosan butorozott utcai szoba azonnal kiadó. 2081

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét

divat termemre

felhívni.

A legfinyásabb igényeket kielégítőleg, jutányos árak mellett készülnek műhelyemben öltözékek angol és francia divat szerint

Sportöltözékek: lovagló, bicikli, turista-ruhák.

Pongyolák, ugyszintén

leány és fiu gyermekruhák is.

Uri leányok illő környezetben szabni és varrni tanulhatnak. Tankönyv havonként 7 korona.

Ingyenes tanulóanyagok is kérésre.

Nagyságos asszonyok! Nagybecsű pártfogásukat kérem 2044

kiváló tisztelettel

Özv. Konschitzky Józsefné,

Kiskörut 20. sz. 5. sz. ajtó.

Boros Bóni-tér és Nádor-utca

sarkán levő

Schreyer-féle

telkek

kisebb-nagyobb térfogattal, kedvező feltételek mellett

eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók Dr. Szende Tivadar ügyvédi irodájában, Szabadság-tér 12. sz. alatt. 2053

Arad legnagyobb**óra és ékszerraktára.**

Iskolás deákok részére pontosan járó órák 5 koronától kezdve kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész-nél

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és

zálogczédulák 1897

a legmagasabb árrban megvétetik vagy becseréltetik.

Szegelcsőbb bevásárlási forrás.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári árrban.

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtatnak.

Hely szűke miatt**leltározás alkalmával kiválasztott**

nagy mennyiségű

üveg, porcellán és lámpa

(némi divatját mult, de teljesen használható)

Andrássy-tér 16. szám. (Gebhart-ház)

udvarán felállított

külön sátorban mától fogva csak néhány napig

megfelelő jutányos áron kapható.

Árusíttatni fognak: Porcellán, étkező, tea, kávé és moca készletek 6 és 12 személyre. Tányérok, csuprok, tálak és háztartási cikkek. Üveggészletek, poharak, kancsók stb. Tükrök. Mosdókészletek, laivoirok, kancsók stb. Függő és álló, valamint kézi lámpák. Számtalan porcellán, üveg és fémáru használati cikk és dísz tárgy.

Ajánlható minden család és háztartás figyelmébe.